

Unnerluttarnermik aaqqissuussinerit

Danskit suliffeqarfiini namminersortuni aaqqissuussinerniit misilittakkat

Eqikkaaneq

Suliffeqarfiit namminersortut unnerluttarnermik aaqqissuussimasut amerliartorput. Maanakkorpiaq Danmarkimi unnerluttarnermik aaqqissuussinerit akuerisaasut 67-iupput, kiisalu suliffeqarfiit 50-60-it Datatilsynimut aaqqissuussinissamut qinnuteqarsimallutik. Aaqqissuussinernut piumasaqaatit ilaatigut Datatilsynip aaqqissuussinernut najoqqutaasaaniit aallaaveqarput, kisianni taassuma saniatigut aaqqissuussineq imaakkajuppoq avataaneersoq saaffiginnissutitut tigooraasarpoq, aammalu misissuineq suliffeqarfiup iluani ingerlanneqartarluni. Aaqqissuussinerit amerlanertigut sulisuniit aammalu suliffeqarfimmut attuumasuteqartuniit allaniit atorneqartarput, aammalu kinaassuseq isertuullugu nalunaartoqarsinnaalluni, aammalu aningaasarsiornikkut peqquserlunnerit aammalu pissutsit assigiinngitsut allat, soorlu assersuutigalugu sullivimmi avatangiisinut tunngasuni unioqqutitsinerit nalunaarutigineqarsinnaallutik.

Danskit suliffeqarfiini angisuuni assigiinngitsuninngaanneersut aqutsisut sulisullu sinniisaanik apersuinermi erserpoq aaqqissuussinerni misilittakkat nalinginnaasumik pitsaasuusut. Sulisut sinniisaasa akuersaarput aammalu naliliillutik assersuutigalugu aaqqissuussineq suleqatigiinnerup ajorseriarneranik kinguneqanngitsoq. Aaqqissuussinerit aamma atonerlunneqartarnerannik, soorlu assersuutigalugu suleqatinit imaluunniit siulersortinit ajortisaarneqarluni, imaluunniit allatut unnerluttarneq suliffeqarfimmiit akiniaanermik kinguneqarsimaneranik, ajortumik misigisaqartoqarsimaneranik nalunaartoqanngilaq.

Misissuineq aallaavigalugu suliffeqarfinni aaqqissuussinerit qanoq ilusilersorneqarsinnaaneratt pillugu inassuteqaateqartoqarsinnaavoq, unnerluttoqartarnera qulakkeerniarlugu aammalu sulisut aaqqissuussinermik atonerluinermit, soorlu ajortisaarinerniit, illersorniarlugit.

Inassuteqaatit

Misissuinermi pingaarnertut naliliinermi IDAp tikkuarpaa pingaaruteqartoq suliffeqarfiit unnerluttoqartarneranik aaqqissuussinermi sulisut aammalu unnerluttut soqutigisaasa qulakkeerniarneranni pissutsit oqaatigineqartut eqqumaffigineqassasut¹.

Ilanngullugu IDAp nalilerpaa aaqqissuussinerup pisuni, suliffeqarfimmut nuannerpallaarnavianngikkaluartuni, imaluunniit qullersat pineqartillugit suliffeqarfiup pingaartitaanut ileqqorissaarnissamut sinaakkusiussaanut naapertuuttumik ingerlasoqarnersoq, aammalu suliffeqarfiup takkuninnga eqquutsitsinissaminut iliuuserisai periusaalu eqqartortillugit, aamma atorsinnaanera upperineqartariaqartoq. Tassani ilaatigut pisariaqarpoq sulisut aqutsisullu akornanni unnerluttoqartarneranik ajornartorsiutip ammasumik ingerlaavartumillu oqaluuserineqartarnissaa.

1. Aaqqissuussinerup siunertaanik nalornisoqannginnissaa

IDAp inassuteqaatigaa aqutsisut ersarissorujussuarmik sulisunut avatangiisinullu aaqqissuussinermi qanoq siunertaqarnerlutik nalunaaruteqarnissaat. Tassunga atatillugu IDAp inassuteqaatigaa naqissuserneqassasoq aaqqissuussineq suliffeqarfimmi aqutsisut sulisullu akornanni oqaloqatigiinnermut nalinginnaasumut kisimi tapertaannaasoq, tapertaq nalinginnaasumik oqaloqatigiinnittarfiit aqqutigalugit sulisup atuinissaminik toqqissisimannngikkaangami aatsaat atorneqarsinnaasoq.

Ilanngullugu IDAp inassuteqaatigaa naqissuserneqassasoq aaqqissuussineq aatsaat atorneqarsinnaassasasoq pissutsinut ilungersunartunut, aammalu ersarissuusariaqartoq aaqqissuussinermik atonerluineq akuersaarneqarsinnaanngitsoq kinguneqartinneqarumaartorlu.

---

¹ Aaqqissuussinerni najoqqutassat, Datatilsynip suliarisimasai, soorunami aamma eqquutsinneqartussaapput, tassani ilaatigut ersarissarneqarpoq inunnet ataasiakkaanut paasissutissat qanoq isumagineqartassanersut.

2. Aaqqissuussinerit patajaatsut

IDAp inassuteqaatigaa aqqissuussinerit suliffeqarfiit qullersaanit tapersersorluarneqassasut suliffeqarfiup aqqissuussaanerani tamarmi aqqissuussinermut tapersersuisoqarnera qulakkeerniarlugu – tassani qulakkeerniarlugu unnerluttup akiniaaffigineqarsinnaanera pingitsoortinniarlugu.

3. Saaffinnissutit tiguneqartut qularnaatumik isumagineqartarnerat

IDAp inassuteqaatigaa unnerlunniarlutik saaffiginnittut avataaneersunit isumagineqartarnissaat, tassani ilaatigut qulakkeerniarlugu unnerluttut kinaanerminnik oqarusunngitsut ilaatigut ataqqineqarlutik illersorneqarlutillu saaffiginnissinnaaqullugit. Ilanngullugu aamma qulakkeerneqartariaqarpoq aqqissuussinermi atuisunut sapinngisamik pisariinnerpaamik iliuuseqarnissaq, soorlu oqaatsit suut aammalu attaveqarnermi aqutit suut atorlugit ingerlatsitsisoqartassanersoq. Naggataatigut aamma pingaarluinnarpoq qulakkiissallugu paasissutissat isumannaalluinnartumik aammalu isertuulluinnarlugit passutarineqartarnissaat, nalunaarutit nalunaarsukkallu.

4. Saaffiginnissutit qularnaatumik matoqqasumillu misissorneqartarnerat

IDAp inassuteqaatigaa aqqissuussinikkut pilersarusiortoqassasoq, aammalu saaffiginnissutit tamarmik soqutiginaateqartut qularnaatumik matoqqasumillu misissorneqartarnissaannut naammattumik aningaasaliisoqarluni. Ilanngullugu aqqissuussinermi (integritet) ataqqinninnissaq qulakkeerneqartariaqarpoq, aamma qullersanut siulersuisunullu tunngasunik saaffiginninnernut. Tamanna pisinnaavoq qullersat pillugit saaffiginnissutinut immikkut periutsinik pilersitsinikkut, soorlu assersuutigalugu misissuineq sumi pissanersoq aammalu suliap ingerlateqqinnera aqqissuussinikkut, suliffeqarfimmut attuumassuteqanngitsoq, sumi pissanesoq pillugu.

5. Kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaanera

IDAp inassuteqaatigaa aqqissuussinermi kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaaneranut periarfissaqartitsisoqarnissaa, aammalu suliffeqarfiup aqqissuussinerani periarfissaqassasoq unnerluttup namminerisamik ilisarnaateqarnissaa, taamaasilluni kinaassuseq isertuullugu oqaloqatigiittoqarsinnaaniassammat, aammalu unnerluttup suliap ineriartorneranut malinnaasinnaaniassammat.

6. Aaqqissuussineq siammasissoq

IDAp inassuteqaatigaa aqqissuussineq sapinngisamik Datatilsynip najoqqutassaani periarfissiisutigineqartut aallaavigalugit siammasitsillugu, taamaasilluni soorlu assersuutigalugu sullivimmi avatangiisit pillugit suliat nalunaarutigineqarsinnaallutik.

7. Aaqqissuussineq pillugu paasissutissiisarneq

IDAp inassuteqaatigaa suliffeqarfiit sapinngisamik annertunerpaamik qulakkeerniassagaat suliffeqarfimmi sulisut aqqissuussinermi ingerlatat pillugit ingerlaavartumik ilisimatineqartarnissaat, soorlu assersuutigalugu suliat qanoq amerlatiginerat, suliat suunerat, qanoq annertutigisumik pissusissaanngitsumik pissusilersortoqarnerasoq, aammalu suliani tamakunani sunik kinguneqartitsisoqassanersoq. Paasissutissat tamarmik aqqissuussinerit pillugit nalunaarutigineqartoq aammalu unnerluttoq innimigalugu tunniunneqartassapput. Unnerluttoq pingitsoornani suliap ingerlanneqarnerani ineriartortoqarneranik malinnaanisaminut periarfissaqartariaqarpoq, aamma unnerluttoq kinaassutsiminik isertuussigaluarपालुunniit.

8. Nalunaarutigineqartup illersorneqarnera

IDAp inassuteqaatigaa immikkoortoq 3-mi 4-milu nalunaarutigineqartup illersorneqarnissaa qulakkeerneqassasoq. Ilanngullugu IDAp inassuteqaatigaa suliffeqarfiit unnerluttarnermik aaqqissuussinermik atuinermik sinaakktissat aammalu atornearluisoqartarnera, atornearlui-nermi pineqaatissiisarnert ilanngullugit, paasissutissiinerminni naqissusertassagaat.

IDA aamma isumaqarpoq ersarissumik najoqqutassaqaqtariaqartoq qaqugukkut suliffeqarfiup nalunaarutigineqartoq ilisimatissagaa, misissuisoqarneranik imaluunniit misissuisoqarsimaneranik. Suliffeqarfiup nalunaarutigineqartup kinaanera illersortariaqarpaa, aammalu iliuuseqartoqartariaqarpoq, nalunaarutigineqartoq ajortisaarneqaqqunagu imaluunniit assingusumik pineqaqqunagu. Misissuinermi uparuartorneqarsinnaasunik pisoqarsimangippat, taava nalunaarutigineqartoq pillugu pillaateqartoqassanngilaq. IDA aamma isumaqarpoq paasissutissat unnerluttarnermik aaqqissuussinermiit pissarsiari-neqarsimasut nunguterneqartariaqartut aammalu sulisumut paasissutissanut ingerlatin-neqartariaqanngilaq, misissuinermi naqissuserneqarpat uparuartorneqarsinnaasunik pissutsinik nassaartoqarsimangitsoq, imaluunniit nalilerneqarsimappat saaffiginnissut tunngavissaqanngitsoq.

9. Unnerluttup illersorneqarnera

IDAp inassuteqaataani nr. 1-miit 7-imut tamarmik unnerluttup illersorneqarnissaa qulakkeerniarneqarpoq. Pissutsit siuliani taaneqartut saniatigut IDAp inassuteqaatigaa aaqqissuussinerni aalajangersimasumik malitseqartitsisarnermut periuseqartoqassasoq, taamaasilluni suliffeqarfiup qulakkeerlugu, unnerluttoq arlaannaatigut akiniaaffigineqarsimangitsoq.

Imarisai**Aallarniut**

Unnerluttarnermik aaqqissuussinerit.....	6
Danmarkimi unnerluttarnermik aaqqissuussinerit.....	6
Aaqqissuussinernut akuerisaasunut piumasaqaatit.....	7
Aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut ilisarnaataat.....	8
Aaqqissuussinerni akuerisaasuni suliat.....	13
Aaqqissuussinerit ilusilersorneranni misilittakkat kaammattuutillu.....	15
1. Aaqqissuussinermi siunertaq ersarissoq.....	17
2. Aaqqissuussinerit patajaatsut.....	18
3. Saaffiginnissutit tiguneqartarneri.....	18
4. Saaffiginnissutit suliarineqartarneri misissorneqartarnerilu.....	20
5. Aaqqissuussinermik atuisut.....	22
6. Kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaanera.....	22
7. Pissutsit nalunaarutigineqarsinnaasut suuneri.....	23
8. Aaqqissuussineq pillugu paasissutissat nalunaaruteqartarnerlu.....	24
9. Nalunaarutinut tunngavissaqanngitsunut tunngavissaqanngitsumillu nalunaaruteqartunut qulakkeerinninniarniq.....	26
10. Unnerluttup qulakkeerniarnera.....	27
Najoqqutat.....	29
Attavissat.....	33

Aallarniut

Misissuinermi matumani danskit suliffeqarfiini namminersortuni unnerluttarnermik aaqqissuussinerni misilittakkat sammineqarput.

Misissuinermi danskit aaqqissuussineri sammineqarput ilisarnaataasut soqutiginaateqartut aallaavigalugit, soorlu assersuutigalugu kiap taakku atorsinnaanera, kiap paasissutissat nalunaarutigisinnaaneraat, pissutsit suut nalunaarutigineqarsinnaanersut, aammalu nalunaarutit qanoq isumagineqartassanersut il.il. Ilanngullugu sulisut sinniisaat aammalu aqutsisut sinniisaat danskit suliffeqarfiini assigiinngitsuni misilittakkanik aalajangersimasunik katersiffigineqarput apersuinerit aqutigalugit ilaatigut suliffeqarfiup aaqqissuussinerni ilusilersuisimanut isumaliutit suunersut aammalu kinaassutsimik isertuussilluni isumaginnittarnermi misilittakkat, nalunaarutigineqartup pisinnaasitaaffiisa isumagineqartarnerat aammalu aaqqissuussinerni ilaatigut eqqunngitsumik atuisoqarnera.

Misissuinermi suliffeqarfiup misilittagai, soorlu assersuutigalugu aaqqissuussinerni qanoq annertutigisumik unioqutitsinernik imaluunniit ileqqulunnernik pissusilersuutit paasineqarsimanersut, aammalu taamaasillutik ajutoornerit pinngitsoortinneqarnerannut imaluunniit annikillilerneqarnerannut peqataallutik paasissutissat suliffeqarfiup iluani sukkasuumik isumagineqapallannerisigut.

Unnerluttarnermik aaqqissuussinerit

Suliffeqarfinni namminersortuni unnerluttarnermik aaqqissuussinernik pilersitsisoqassanersoq oqaluuserineqalermat USA-mi 2000-miit 2002-mut aningaasarsiornikkut uissuumminartunik annertuunik arlalinnik qulaajaasoqarpoq. 2001-mi uissuumminartumik qulaajakkanik qitiuvoq Enron, Enronip matuneqarneranik kinguneqartoq² aammalu kukkunersuisarfissuup Arthur Andersenip atorunnaarsinneqarneranik kinguneqartoq. Uissuumminartumik qulaajakkat taakku kingunerisaanik USA-mi inatsisiliortoqarpoq suliffeqarfik aningaasanik niuertarfinni nalunaarsorneqarsimasoq unnerluttarnermik aaqqissuussinermik peqassasoq, suliffeqarfiup iluani peqquserluttoqarneranik aammalu naatsorsuutitigut unneqqaserluttoqarneranik qulaajaaqataasinnaasunik. Inatsit taanna amerlasuutigut "the Sarbanes-Oxley Act"-imik taaneqartarpoq. Inatsimmi tassani suliffeqarfiit aningaasanik niuerfinni nalunaarsorneqarsimasut ersarissumik nalunaarsorneqarsimasunik piumaffigineqarput, qulakkiissaqaat sulisut peqquserluttoqarneranik il.il. pillugit isumakuluutit unnerluttarnermik aaqqissuussinerit aqutigalugit kinaassuseq isertuullugu nalunaartoqarsinnaanera.

Ukiuni kingullerni danskit pisortatigut oqallinneranni aamma unnerluttartut akuttunngitsumik nalaanneqartarput, tassami assigiinngitsunik tigussaasunik "sulianik" naammatuuisoqartarpoq, tassani unnerluttoq tusagassiortunut saaffinnissuteqartarluni. Amerlasuutigut pisortani atorfilittaq paasissutissat, inuiaqatigiinnut soqutiginaateqarsinnaasutut isigisani pillugu saaffiginnissuteqartarpoq. Assersuutigalugu Frank Grevil, FET-mi atorfeqartoq, tamanut saqqummiussaqqarpoq Irakimi sorsuttoqalernissaa sioqqullugu killiffik pillugu paasissutissanik isertortunik saqqummiussaqqarpoq, aammalu Københavnip Kommuniani allaffimmi pisortap Ole Christiansenip 'Center for Job og Formidling' ombudsmandimut suliasannagortippaa, unioqutitsilluni naalagaaffimmiit suliffissarsiortut sulilerseqqinneqartarnerannut atatillugu naalagaaffimmiit aningaasartuutiminik utertitsisarsimanera pillugu.

Aamma unnerluttartut sammineqalersimapput, aningaasarsiornikkut ajornartoortoqarneranut atatillugu aningaaseriviit akiliisinnaajunnaartut arlallit, arlalinnit saqqummiunneqartalermata, tassanilu aningaaserivinni akiliisinnaajunnaarnermik eqqorneqartuni sulisut peqqin-

---

² Nukissiornikkut ingerlatseqatigiiffik ukioq 2000-mi 100 mia. USD-inik kaaviiartitaqartoq.

nanngitsumik periuseqartoqarnera pillugu "unnerluttarsimassapput". Nalilerneqarpoq unnerluttartut taakku akiliisinnaajunnaarnerpassuit tamakku ilaannik pinngitsoortitsisinnaasimagaluartut³. Aningaasanik niuernerup iluani pissutsit aallaavigalugit ingerlaavartumik oqaluuserineqarpoq – unnerluttarnermik aaqqissuussinernik arlaatigut – pilersitsisoqassanersoq, tassani niuernermi sulisut tamarmik unioqqutitsinernik nalunaarsinnaallutik. EU-mi maannakkorpiaq oqaluuserineqarpoq ilumut nunat ilaasortat inatsisiliussanersut, aningaasanik niuernermi sulisut aaqqissuussinerit aqputigalugit illersorniarlugit⁴.

Suliffeqarfinni ataasiakkaani unnerluttarnermik aaqqissuussisoqassanersoq pillugu oqallinneq Danmarkimi annertunerusumik eqqumaffigineqalerpoq *Komitéen for god Selskabsledelse* (Ingerlatseqatigiiffinnik aqutsilluarnissaq pillugu ataatsimiititaliap) ingerlatseqatigiiffiit aningaasanik niuerfinni nalunaarsorneqarsimasut siulersorluarneqarnissaat pillugu inassuteqaateqartoqarmat "*aqutsisut qullersaasa aalajangissagaat qanoq annertutigisumik unnerluttarnermik aaqqissuussisoqassanersoq annertuumik unioqqutitsisoqarneranik imaluunniit tamatuminnga pasitsaassimasoqartillugu pissusissamisoortumik isertortumillu nalunaaruteqartoqartarnissaa periarfissarsiuukkumallugu*".⁵

Ataatsimut isigalugu ersarilluinnarpoq danskit suliffeqarfiisa annertuneruleraluttuinnartumik unnerluttarnermik aaqqissuussinerit atulersimagaat, aammalu inuit amerlisiartortut taamatut aaqqissuussinerit atuisalertussaapput, nammineq suliffeqarfimminni sulinertik peqputigalugu, imaluunniit suliffeqarfinni niueqatigisaminni imaluunniit piginneqatigisaminut il.il. attuumassuteqarnertik peqputigalugu.

Danmarkimi unnerluttarnermik aaqqissuussinerit

Maannakkorpiaq Danmarkimi Datatilsynip akuerisaanik unnerluttarnermik aaqqissuussinerit 67-iupput, aamma Datatilsynip qinnuteqaatinik 50-60-inik suli naammassineqarsimanngitsunik uninngasuuteqarpoq.⁶

Suliffeqarfik namminersortoq Danmarkimiittoq unnerluttarnermik aaqqissuussinerimik pilersitserusukkuni piumasaaqatinik assigiinngitsunik eqquutsinneqarsimasariaqartunik malitasaqarpoq. Aaqqissuussinerit maannakkut Datatilsynimiit **akuerineqartussaapput**, unnerluttarnermik aaqqissuussinerimik systemini inunnut mianernartunik paasissutissanik suliffeqarfiit passussisartussaammata. Pisortat oqartussat aaqqissuussinerit kisimik nalunaarutigisussaavaat aammalu taamaattumik Datatilsynip aaqqissuussinerit akuerisimasaanut takussutissami automatiskimik ersinneq ajorlutik⁷.

Datatilsynip aaqqissuussineq siulleq 2007-mi⁸ akuerivaa, kisianni⁹ suliffeqarfinni aaqqissuussinerit siusinnerusukkut ingerlasarsimapput. Assersuutigalugu Novo Nordisk 2004-mi aaqqissuussivoq, takuuk tabel 3-mi takussutissiaq.

³ Assersuutigalugu Finansforbundimi siulittaasup tullia Michael Budolfson ulloq 24. august 2010-mi Børsenimi apersorneqarpoq qulequtaralugu "Unnerluttarnermik aaqqissuussisoqarsimasuuppat aningaaseriviit akiliisinnaajunnaarnerat pinngitsoortinneqarsimasinnaagaluarpoq".

⁴ EU-kommissionip inatsi Mifid

⁵ Ataatsimiititaliap, aningaasarsiornermut inuussutissarsiornermullu ministerimit toqqarneqartunik, ilaasortalik, ilaatigut siunertaqarpoq aqutsilluortoqarnissaanik inassuteqaateqassalluni. Inassuteqaatit atuuttut http://www.corporategovernance.dk/graphics/Corporategovernance/20110816_Anbefalinger_for_god_Selskabsledelse aqputigalugu takuneqarsinnaapput.

⁶ Akuerineqarsimasut amerlassusaat kisitsisit ulloq 6. december 2011-meersut aallaavigalugit naatsorsorneqarput Datatilsynip nittartagaa aqputigalugu, kiisalu qinnuteqaatit suliarineqartut amerlassusaat ulloq 22/9 2011-meersuullutik (Maiken Breüner, Datatilsynimeersup apersorneqarnerani pissarsiat).

⁷ Assersuutigalugu Frederiksberg Kommune unnerluttarnermik aaqqissuussinerimik peqarpoq, taannali nalunaarsorneqarsimannigilaq, kisiannili DSB nalunaarsorneqarsimalluni.

⁸ Maiken Breunerip Datatilsynimeersup apersorneqarnerani paasisaq.

Aaqqissuussinerit 67-it akuerineqarsimasut ilaatigut danskit siunnersuisarfii nioqqutissi-ortuulu angisuut assigiingitsut akuupput, takuuk tabel 1-mi takussutissiaq. Taamaasilluni soorlu assersuutigalugu A. P. Møller-Mærsk, COWI, Danfoss, Novo Nordisk, Novozymes aamma Rambøll.

Tabel 1: Danmarkimi unnerluttarnermik aqqissuussinerit decembari 2011 aallaavi-galugu akuerineqarsimasut

ABB Ltd.	Levi Strauss
Abbott Laboratories	Lundbeck
Accenture A/S	Magasin
Alcatel-Lucent Denmark A/S	McDonald's Corporation
A.P. Møller – Mærsk	NKT
Arriva Skandinavien A/S	Novo Nordisk
AudioNova ApS	Novozymes
Canal Digital Denmark A/S	Nycomed A/S
Carlsberg A/S	Pandora
Carl Bro A/S	Polo Ralph Lauren ApS
Cheminova A/S	PriceWaterhouseCoopers
CNA Financial Corporation	Proctor & Gamble Company
Coloplast	Radiometer
COWI	Rambøll
Danfoss	Rambøll informatik A/S
Danske Bank A/S	Ricoh Danmark A/S
DSB	Simcorp ltd.
DONG Energy	Symantic Denmark ApS
Eli Lilly & Company	St. Jude Medical A/S
Euprin A/S	Sun Chemical A/S
F. Hoffman la Roche A/S	TDC A/S
Ferring Pharmaceuticals A/S	Telenor
Fresenius Medical Care A/S	The Babcock & Wilcox Company
Garmin International, Inc.	The Coca Cola Company
Genmab	Toyota Denmark A/S
Gilead	Torm A/S
GN Store Norden	Tryk Forsikring A/S
Hewlett-Packard Company	Tyco Electronics Corporations A/S
Hitachi Data Systems A/S	Vattenfall A/S
IMS Health A/S	Vestas
Invacare A/S	West Pharmaceuticals Services A/S
ISS World Services A/S	Wmware A/S
KPMG	YouSee A/S
LEGO System A/S	

Najoqqutaq: Datatilsynip nittartagaa, 6. december 2011. Polo Ralph Lauren ApS Datatilsynip nalunaarsuiffiani aqqissuussinernik marlunnik akuersissuteqarpoq, kisianni naatsorsuinermi ataasiannarluni kisinneqarpoq. Suliffeqarfiit silitumik naqinnilerneqarsimasut pitsaassusiliisarnermut tunngasumik isumaqatigiissuteqarput.

Aaqqissuussinernut akuerisaasunut piunasaqaatit

Datatilsynip unnerluttarnermik aqqissuussinernut, akuererusutaminnut, piunasaqaatinut najoqqutassanik suliaqarpoq. Inunnut ataasiakkaanut tunngasut (soorlu assersuutigalugu nunat assigiingitsut akornanni paasissutissat nussortarneri aammalu misissuinerit naammassigaangata paasissutissanik nunguterisoqartarnissaanik piunasaqaatit) paasissutissat miannernartut saniatigut, Datatilsynip ilitersuummini unnerluttarnermik aqqissuussinernut, akuererusutaannut⁹, pissutsit assigiingitsut atuuttut allaaserineqarput. Tassani pineqarpoq:

- Kina aqqissuussinermi paasissutissanik nalunaaruteqarsinnaanersoq?
- Kina aqqissuussinermi atuisinnaanersoq (aaqqissuussineq aqqutigalugu paasissutissanik nalunaaruteqarsinnaanersoq).

⁹ Takuuk imm. 4-mi nalunaaruteqarnissamut immersuiffik. Issuaanerit tulliuttut Datatilsynip unnerluttarnermik systemimut nalunaaruteqarnissamut ilitersuutaaniit 07.04.10-mik ullulerneqarsimasuneerput.

- Pissutsit nalunaarutigineqarsinnaasut.

Datatsynip akuersissuteqarnerani paasissutissat, aqqissuussinernit aqqutigalugit kater-sorneqartut, persondataloven (paasissutissat inunnut ataasiakkaanut tunngasut pillugit inat-sit) naapertorlugu passutarineqartut, sulisunut toqqissisimanerulersitsiniartussaavoq. Data-tatsynip suliffeqarfiit nakkutilliilluni pulaartartussaavai qulaajarniarlugu, ilumut paasissutis-sanik isumaginninnermut il.il. piunasaqaatinik eqquutsitsinersut paasiniarlugu.

Kina nalunaarutigineqarsinnaava?

Datatsynip allaaserivaa aqqissuussinerni nalinginnaasumik suliffeqarfimmi, aqqissuussi-nerup atuuffiani, sulisut pillugit paasissutissat ilanngunneqassanersut, aammalu *"unnerlut-tarnermik systemit inunnut suliffeqarfissuarmut/ingerlatseqatigiiffimmut kisimi attuumassu-teqartunut nalunaaruteqartarnissaq, soorlu assersuutigalugu sulisut, siulersuisunut ilaasortat, kukkunersiuisut, eqqartuussisulerisut, pilersuisut allallu."*

Ima aqqissuussisoqarsinnaavoq, suliffeqarfiup avatangiisii tamangajammik nalunaarutigine-qarsinnaasunngorlugit pisisartut kisimik pinnagit.

Kikkut aqqissuussinernik atuisinnaasaappat?

Kikkut aqqissuussinernik atuisinnaanersut pillugit, Datatsynimiit tikkuarneqarpoq *"Sulisut siulersuisunullu ilaasortat, unnerluttarnermik aqqiissuussinernik nalunaaruteqarsinnaanis-saat aallaaviusoq."* Kisianni ilitersuummi aqqissuussinernit, inunnit eqimattanit, *"pisisartut, pilersuisut aammalu allat suliffeqarfimmut attuumassuteqartut"* siammassinnerusunit ator-neqarsinnaasut, akuerineqarnissaannut periarfissaq. Ilassuteqaat kingulleq aatsaat 2010-mi ilanngunneqarpoq.

Atuisut taamaasillutik suliffeqarfimmut arlaatigut attuumassuteqassapput, kisianni sinaak-kutit siammassissorujussuit iluanni.

Pissutsit nalunaarutigineqarsinnaasut

Pissutsit, aqqissuussinerni isumagineqarsinnaasutut Datatsynimiit periarfissiissutigi-neqarsimasut, aamma killeqartinneqarput. Pissutsit ilungersunarluinnartuusariaqarput: *"Da-tatsynip isumaa naapertorlugu pissutsit, sakkortuumik unioqquitsinerit – imaluunniit matu-muuna pasitsaassat – suliffeqarfissuarmut tamarmiusumut/ingerlatseqatigiiffimmut sunniu-teqarsinnaasut, imaluunniit inuit ataasiakkaat inuunerannut imaluunniit peqqissusaanut sun-niuteqangaatsiarsinnaasut pillugit, kisimi nalunaartoqarsinnaavoq. Assersuutigalugu ilunger-sunarluinnartumik aningaasatigut peqquserluttoqarneranik pasitsaassimasoqartillugu, anngi-ortumik akiuteqarneq, peqquserlunneq, pappilissanik peqquserluuteqarneq assigisaanillu."*

Taamaattoq Datatsynip ammaffigaa aamma *"avatangiisitigut mingutsitsineq, sullivimmi isu-mannaallisaanermut sakkortuumik sumiginnaaneq kiisalu pissutsit sakkortuut sulisumut eqqui-sut, soorlu assersuutigalugu peqqarniisernerneq imaluunniit kinguaassiutitigut atornerluineq."* Taamaattoq Datatsynip ilanngullugu ersarissumik allaaserivaa *"pissutsit ilungersunanngin-nerusut ..... soorlu assersuutigalugu qinngasaarineq, suleqatigiinniarnermi ajornartorsiutit, piginnaasakinneq, sulinngitsoorneq, soorlu assersuutigalugu atisanut, pujortartarner-mut/imigassamut, e-postip atornerqarneranut, internetip assingusullu pillugit najoqqutassanik unioqquitsinerit"* pillugit **nalunaartoqarsinnaanngitsoq.**

Aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut suuneri

Aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut takussutissiami tulliuttumi sammineqarput. Takuneqarsinnaasutut pissutsit, Datatilsynimiit aallaavigineqartut, assigiinngitsut immikkoortiterput:

- Kina nalunaarutigineqarsinnaanersoq.
- Kiap aaqqissuussinernik atuisinnaanersoq – aammalu sulisuniit kisimi nalunaaruteqartarnissamik aaqqissuussisoqarnersoq, imaluunniit aaqqissuussinerimi pisisartunit, pilersuisunit soqutigisaqartunit il.il. saaffiginnissutininik tiguisarneq.
- Saaffiginninnerit kinaassuseq isertuullugu aammalu isertuunnagu pisinnaava?
- Aaqqissuussinerimi pisut ilungersunartuinnaat kisimi pineqarnersut (soorlu assersuutigalugu aningaasatigut pinerlunnerit ilungersunartut, takuuk Datatilsynimiit najoqqutassat), imaluunniit pissutsit siammasinnerusut pillugit suliaqartoqartarnersoq.
- Saaffiginnissutininik tiguisoq suliffeqarfiup iluani pisarnersoq, imaluunniit avataaneersumik ingerlataqartoq saaffiginnissutininik tigooraasarnersoq.

Takussutissiami matumani aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut qanoq ilisarnaateqarnerinik takutitsivoq.

Tabel 2: Unnerluttarnermik aqqissuussinerit, takussutissiaq

Kina nalunaarutigineqarsinnaava?	
Sulisuinnaat	18
Sulisut allallu	49
Katillugit	67
Kiap atorsinnaavaa?	
Sulisuinnarniit kisimi saaffiginnissutit	21
Sulisuniit allaniillu saaffiginnissutit	46
Katillugit	67
Kinaassuseq isertuullugu saaffiginninnerit	
Kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaanera periarfissaqanngilaq	1
Kinaassuseq isertuullugu saaffiginninnissaq periarfissaqarpoq	55
Ersarissarneqanngilaq	11
Katillugit	67
Saaffiginninnerit suuneri	
Sarbanes-Oxley Act-imi piunasaqaatit kisimi pineqartillugit	10
"Code of conduct" il.il. kisimik pineqartillugit, tassa Sarbanes-Oxley Act-imi piunasaqaatiniit siammasinnerusoq	52
Qanoq siammasitsiginera ersarinngilaq	5
Katillugit	67
Paasissutissanik tiguisoq suliaqartorlu:	
Saaffiginninnermik tiguisinissamut avataaneersunik tiguisoqartarnera, suliffiup iluani suliarinnittarluni	35
Suliffeqarfik tigooraallunilu suliarinnittarpoq	31
Avataaneersuinnarmik suliarinnittoqarpoq (saaffiginnissutit misissuisarnerlu)	1
Katillugit	67

Najoqqutaq: Datatilsynip nittartagaani aqqissuussinerit akuerineqarsimasut misissuataarnerani – "nalunaarsukkat" pillugit immikkoortumiippat.

Aqqissuussinerni 18-ini suliffeqarfimmi sulisut pillugit kisimi nalunaartoqarsinnaavoq, kii-salu aqqissuussinerni sinneruttuni 49-ini sulisut aammalu suliffeqarfimmut attuumasuteqartut allat (siulersuisut, avataaneersut siunnersortit il.il.) pillugit nalunaartoqarsinnaavoq.

Aqqissuussinerni 21-ini ersarissaatigineqarpoq suliffeqarfimmi sulisunuinnaq kisimi aqqissuussineq atuuttoq, kiisalu aqqissuussinerit 46-ini ersarissaatigineqarpoq inuit eqimattat siammasinnerusut akornanni kisimi atorneqarsinnaasut. Tassani pineqarsinnaapput siulersuisunut ilaasortat, pisisartut, pilersuisut aamma suleqatigisat. Timitalerniarnera ajornakusuungaatsiarsinnaavoq isumagissallugu aqqissuussinermi kikkut atuisuussanersut, ingammik internetimi nittartakkami pissarsiarineqarsinnaappat, imaasiiallaannaq pissarsiarineqarsinnaasoq (aammalu ilaatigut kinaassuseq isertuullugu nalunaaruteqarnissaq aamma

periarfissaqartillugu). Taamaattumik suliffeqarfiit ilaasa internetimut, soorlu assersuutigalugu suliffeqarfiup intranetiani, matoqqasumik isertoqarsinnaanera inissinneqarsimavoq.

Aaqqissuussinerit akornanni ataaseq kisimi piumasarineqarpoq nalunaarutini nalunaartut kinaassutsiminik tunniussisarnissaat. Aaqqissuussinerni 55-ini ersarissumik oqaatigineqarpoq kinaassuseq isertuullugu aammalu isertuunnagu nalunaaruteqartoqarsinnaasoq, taavalu aaqqissuussinerit sinnerini 11-iusuni ersarissaasoqarsimanani.

Datatsynip pissutsit suut nalunaarutigineqarsinnaanersut pillugit allaaserisaqarnermini ammaanarpoq nalunaarutigineqartassanersut allaaserisamini ammassiffigineqarpoq pissutsit annikkaluartulluunniit nalunaarutigineqarsinnaasunngorlugit (Sarbanes-Oxley Act-imi aningaasarsiornikkut peqquserlunnerit immikkut sammineqartut) aaqqissuussineq aammalu aaqqissuussinerit pissutsinik siammasinnerusumik nalunaaruteqartarnissamut periarssiisoq, soorlu assersuutigalugu avatangiisinut inatsimmik aammalu sullivimmi avatangiisinik inatsimmik unioqqutitsinerit.

Aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut misissuataarnerisa takutippaat aaqqissuussinerit amerlanersaasa (52-it) pissutsinik siammasissumik nalunaaruteqartoqartarnissaat periarfissiissutaavoq, soorlu assersuutigalugu sullivinni avatangiisit aammalu avatangiisinut malerua-gassanik aammalu suliffeqarfiup ileqqorissaarnissamut najoqqutasaanik il.il. unioqqutitsiner-nik. Suliffeqarfiit aaqqissuussinerminnik nalunaaruteqaleraangamik amerlasuutigut sulif-feqarfimmi nammineq ileqqorissaarnissamut maleruagassatik, "code of conduct" imaluunniit allatut maalaaruteqarnissamut allaaserisat allat innersuuttarfaat. Tassani najoqqutassat na-linginnaasumik aningaasanut pissutsiniit siammasinnerusumik sammisut pineqarput, taamaattumik aamma unnerluttarnermik aaqqissuussinerminnik ilusilersuisarput, pissutsit ta-makku ilanngullugit nalunaarutigineqarsinnaasunngorlugit.

Aaqqissuussinerni akuerisaasuni qulini aningaasarsiornikkut naapertuutinngitsumik pissutsit nalunaarutiginnissaannut il.il. aaqqissuussinerit sammitinneqarput, takuuk Sarbanes-Oxley Act.

Saaffiginnissutit aalajangersimasumik tiguneqartarnerat pillugu suliffeqarfiit suliassaq avataaneersunut "suliassanngortissinnaavaat" (takuuk allaaserisaq immikkut sinaakkusigaq tulliuuttoq).

Aaqqissuussinerni akuerineqarsimasuni 36-ni suliffeqarfiit avataaneersunik saaffiginnissutinik takkuttunik tiguisartunik isumaginnittoqarput. 36-iusut taakku akornanni 35-it immikkut erseqqissaatigaat avataaneersut ingerlatsisut saaffiginnissutinik kisimi tiguisartut (nalunaarsuisarlutillu), kisianni misissuineq imaluunniit paasiniaaneq suliffeqarfiup iluani ingerlanneqartarpoq. Aaqqissuussinerimi ataatsimi ingerlatsisoq avataaneersoq saaffiginnissutinik tiguisarpoq isumaginnittarlunilu, kiisalu aaqqissuussinerni 31-ini saaffiginnissutit suliffeqarfiup iluani tiguneqartarput isumagineqarlutillu. Aaqqissuussinerni akuerineqarsimasuni tamangajanni (66-ini) taamaasilluni suliffeqarfik nammineq misissuisarpoq.

Misissuataarinermi takuneqarsinnaavoq suliffeqarfiit ilusilersuisimanerat assigiinngisitaartoq, kisianni aqqissuussineq imatut oqaatigineqarsinnaavoq:

- Sulisut aamma suliffeqarfimmut attuumassuteqartut allat taanna atorsinnaavaat.
- Sulisut aamma suliffeqarfimmut attuumassuteqartut allat nalunaarutigineqarsinnaapput.
- Kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaavoq.
- Aqqissuussinermi siammasissumik nalunaaruteqartoqarsinnaavoq.
- Avataaneersut ingerlatsisut saaffiginissutinik tiguisarput, kisianni misissuineq suliffeqarfiup iluani ingerlanneqartarpoq.

Aqqissuussinerni akuerineqarsimasuni suliat

IDAp ingeniørit suliffeqarfissuisa angisuut assigiinngitsut nalunaaruteqartarnermi misilittagaat misissuataarsimavai. Suliffeqarfiit nalinginnaasumik aqqissuussinerni misilittakkatik ukiumoortumik nalunaarutitut ilannguttarpaat (soorlu assersuutigalugu piujuaannartitsinissaq pillugu nalunaarutit, CSR pillugu nalunaarutit aqutigalugit¹⁰), tassani ingerlatat naatsumik nassuiaatigineqarput aammalu pisut ilaanni allaaserineqarluni saaffiginissutit qanoq sunniuteqarsimangersut, tak. tabel 3.

Suliffeqarfiit ukiumoortumik nalunaarutaasa il.il. misissuataarneranni erserpoq, aqqissuussinerni sulianik ingerlatsisoqartarsimasoq, kisianni suliat nalinginnaasumik ikitsuaraannaapput. Taassuma sania-tigut naqissuserneqartariaqarpoq saaffiginissutit imarisaasa allaaserinearnissaannut aammalu taakku kinguneqartineqarsimanerannut allaaserisaqartoqar-nissaa tunuarsimaarutigineqarsimammat (tamanna pillugu allaaserisaq atuaruk).

¹⁰ Takuuk misissuinermi najoqqutat pillugit immikkoortumi, tassani najoqqutat aammalu nalunaarutini soqutiginaateqartuni allaaserisat tigulaariffigineqartut saqqummiunneqarput.

Avataaneesut ingerlatsisut

Avataaneersunik ingerlatsisunik oqartoqaraangat pineqartarput suliffeqarfiit, unnerlullutik saaffiginittunik isumaginnittut, unnerluttarnermik suliaqartuusinnaapput, kisianni aamma eqqartuussisulerisut allafeqarfigisinnaavaat.

Suliffeqarfiit unnerluttarnermik suliaqartut pineqartillugit, tassaakkajunnerupput suliffeqarfissuit aqqissuulluakkamik ilusilersorneqarsimasut, ilaatigut periarfissaqartitsisut:

- Oqarasuaatikkut oqaatsit assigiinngitsorpasuit atorlugit saaffiginissutinik isumaginnissinnaasut, aammalu ulloq unnuarlu saaffigineqarsinnaasut.
- Internet aqutigalugu saaffiginissutinik tiguisinnaasut suliffeqarfiup nalunaartullu akornanni oqaloqatigiinnsamut periarfissaqartitsisut.
- Nalunaaruteqartut ilisarnaatissaannik tunisarneq, taamaasillutik saaffiginissutitik qanoq isumagineqarnersut malinnaaffigisinnaaniassammatigut.

Suliffeqarfiit aqqiissuulluakkat paasissutissanik passutaqartarnerminni eqqummaarinnertik naqissuserarpaat (soorlu assersuutigalugu paasissutissanik nussuiner-mi susassaqqanngitsunut atuarneqarsinnaajunnaarsillugit paasiuminaallisarneqartarput) aammalu pineqartoq mianerineqartarluni soorlu nalunaartup kinaanerata isertuunneratigut.

Suliffeqarfiit sunniuteqartut marluk angisooq tassaavoq "Etics Point", ilaatigut CO-WI-miit atorneqartoq, aammalu "Global Compliance", ilaatigut Mærskimiit ator-neqartoq, kisianni aamma tassani danskit suliffeqarfiinik aamma nassaasaqarpoq.

Nunat tamalaat akornanni suliffeqarfissuit angisuut ilaat Safe Harbor-mik taaguutilimmik allagartaqarput, qulakkeerisumik nunat akornanni inuit ataasiakkaat pillugit paasissutissat illersorneqarnissaat naapertorlugu paasissutissanik paarlaassuisoqarsinnaaneramik.

Tabel 3: Ingeniørit suliffeqarfissuini angisuuni unnerluttarnermik aaqqissuussinerni ingerlatat nalunaarutigineqartarsimasut, 2010-mi

	Aaqqissuussinermi ukioq pilersitsiffiusoq	Aaqqissuussinermi suliat ingerlanneqartut	Tulluanngitsumik pissusilersuutit
ABB	2006	Nalunaarutigineqanngilaq	Nalunaarutigineqanngilaq
Grontmij/Carl Bro	2007	Nalunaarutigineqanngilaq	Nalunaarutigineqanngilaq
Carlsberg	2010	Nalunaarutigineqanngilaq	Nalunaarutigineqanngilaq
Coloplast	2010	Nalunaarutigineqanngilaq	Nalunaarutigineqanngilaq
COWI	2009	5	Nalunaarutigineqanngilaq
Danfoss	2008	Nalunaarutigineqanngilaq	4
DONG	2007	1 ¹	Nalunaarutigineqanngilaq
GN Store Norden	2010	Nalunaarutigineqanngilaq	Nalunaarutigineqanngilaq
Grundfos ²	?	2	0
Lego	2006	Nalunaarutigineqanngilaq	Nalunaarutigineqanngilaq
Lundbeck	2008	Nalunaarutigineqanngilaq	Nalunaarutigineqanngilaq
NKT ³	2010	4	4
Novo Nordisk	2004	15	3
Novozymes	2010	6	4
Rambøll	2007	2	0
Vattenfall	2010	14	Nalunaarutigineqanngilaq
Vestas	2007	68	Nalunaarutigineqanngilaq

Najoqqutaq: Suliffeqarfiit ukiumoortumik nalunaarutaat il.il. kiisalu ukioq pilersitsiffiusimasoq pillugu Datatilsynip paasisutissaatai. Misissuinnermi najoqqutat pillugit immikkoortumi saqqummiunneqarput najoqqutat aalajangersimasut kiisalu allaaserisat toqqammavigneqarsimasut.

Nalunaarsukkat: 1: Kisitsisit pisortatigoortumik saqqummiunneqarsimasut kingullit 2007-imeersuupput. 2: Grundfos Datatilsynip aaqqissuussinernut akuerisimasaanut allattorsimaffimmut ilaanngilaq. Unnerluttarnermut aaqqissuussineq innersuussutigineqarpoq, tassani pissusilersuutigineqartartut pillugit unioqutitsisinerit nalunaarutigineqarsinnaallutik. 3: Piffissaq 2010-2011 pineqarpoq.

Eqikkaassagaanni aaqqissuussinerni taakkunani 2010-mi suliat 120-ngajaat suliarineqarsimapput, taakkulu affaat sinnerlugit (68-it) Vestasimiit nalunaarutigineqarsimapput. Aaqqissuussinerit ilaat (2010-mi pilersinneqarsimasut) ima nutaajutigippat annertunerusumik pisoqarfiusimanatik aammalu tamanna peqqutigalugu nalunaartoqarpallaarsimanani.

Suliffeqarfiit piffissami sivisunerusumi aaqqissuussinermik peqarsimasuni 2010-mi suliat pillugit nalunaaruteqartoqarpoq, suliarineqarsimasunik/misissorneqarsimasunik, kiisalu suliani imarisaasut pillugit annikinnerusumik nalunaartoqartarsimalluni, aammalu suliani suna kinguneritinneqartarsimanersoq pillugu. Suliffeqarfinni amerlanerusuni suliat 2-15-it missaanniippat, Vestas nalunaaruteqartoqarfionerpaajusimalluni 68-inik¹¹.

Apersuinnerni saaffiginnissutit sunik imaqarnersut pillugit suliffeqarfiit nalinginnaasumik itisilererusunngikkaluartut, taamaattoq apersuinnerni nalilerneqarpoq suliffeqarfinni tamani aaqqissuussinerni saaffiginnissutit "ersarivissumik tunngavissaqanngitsunik" imaqartut, aammalu aaqqissuussinernut saaffiginnissutit ilaat siunertarineqartunut (soorlu assersuutigalugu sulisoqarnermut tunngasut suliat annikinnerusut imaluunniit apeqquteqaatit pineqarlutik), aammalu saaffiginnissutit tamakku qulaani naatsorsuinnernut ilanngunneqarsimangillat. Kisianni suliffeqarfiit arlallit sulianik nalunaarsuisarnermi periutsiminnik itisileralutik nassuiaateqarusussimangillat.

¹¹ Vestas erseqqissaavoq 68-inik apeqquteqaateqartoqarsimasoq saaffiginnittoqarlunilu. Saaffiginnissutit ilaat taamaasillutik apeqqutillinerinnaasimasinnaapput aammalu pissutsit pissusissamisuunngitsut pillugit nalunaarutaasimanatik. Vestasip kissaatigisimangilaa saaffiginnissutit sunik imaqarsimanersut imaluunniit suut pillugit saaffiginnissutaanersut.

Aaqqissuussinerniit nalunaarutigineqartartut misissuataarneranni aamma erserpoq pisuni ikitsuaraannarni "pissusissaanngitsumik pissusilersornerit", kinguneqartinneqarsimasut, pillugit misissuinerit pisimasut. Suliffeqarfinni suliani kinguneqartitsiffiusuni nalunaarutit 2010-mi 0-p 4-llu akornanni nalunaaruteqartoqarsimavoq.

Ataatsimut isigalugu saaffiginnissuteqarnerit tunuliaqutaralugit suliffeqarfiit pisuni 15-ni kinguneqartitsisimapput.

Suliffeqarfinni ukiuni arlalinni aaqqissuussisimasuni suliffeqarfiup sinniisui arlallit nalunaarput saaffiginnissutit amerlassusaat aalaakkaasumut inissisimasut. Kisianni tamarmik oqaatigiuminaatsippaat saaffiginnissutit naatsorsuutigineqartut malillugit pisarnersut. Sulisut sinniisuisa apersorneqartut ilaasa nalilerpaat saaffiginnissutit amerlassusaat sulianut suliarineqartunut, nalunaarutigineqarsimasinnaasunut, naapertuutinngitsut suliffeqarfiup angissusia eqqarsaatigalugu, kisianni aqutsisut sulisullu sinniisuisa qulaajarsinnaanngilaat suliat nalunaarutigineqartanngitsut qanoq amerlatiginersut.

Suliffeqarfiit aaqqissuussinernik atuineq pillugu itilerillutik akissuteqarneranni arlallit nalunaarutigaaq sumi najugaqarneq aallaavigalugu aaqqissuussinerit atorineqarnerat nikerartooq. Taamaasilluni kulturikkut assiginngissuseqarneq apeqqutaagunarpoq, tassami atuineq USA-mi siaruarsimasorujussuuvoq assersuutigalugu Europap Kangianut sanilliullugu.

Suliffeqarfiit ilaasa tikkuarpaat saaffiginnissutit/suliat unnerluttarnermik aaqqissuussinerit aqutugalugit pissarsiarineqartussaagaluit, aaqqissuussinerit allat aqutugalugit tigusimallugit. Suliffeqarfinni allatigut nalunaaruteqartoqarsinnaanera taamaasilluni unnerluttarnermik aaqqissuussinerimi sulianik amerleriarnissaagaluannik killiliivoq.

Aaqqissuussinerit ilusilersorneranni misilittakkat inassuteqaatillu

Datatilsynip ilitersuutaani najoqqutassat saniatigut danskit oqartussaasuini allanik ilitersuisoqanngilaq imaluunniit inassuteqartoqanngilaq unnerluttarnermik aaqqissuussinernik pilersitsisoqarnissaanik.

Eqqartuussisulerisut kukkunersuiisullu suliffeqarfii assigiinngitsut aaqqissuussinernik pilersitsinissamik siunnersuisarput, taamatullu ilisimatuut¹² aammalu atuisut¹³, aaqqissuussinerni pilersitsiniarnermi timitaaliniarnermilu pissutsit eqqumaffigineqartariaqartut pillugit oqaaseqarsimasut¹⁴. Tamakku saniatigut inatsisit malinneqarnissaannut tunngasuni tikkuartorneqarput unnerluttarnermik aaqqissuussinerit ilusilersorneri timitalerniarnerilu pillugit pissutsit assigiinngitsut eqqumaffigineqartariaqartut.

Taamaasilluni isumaqatigiissutigineqarpoq pingaaruteqartoq aaqqissuussineq pillugu **siunertap ammasumik ersarissumillu** sammineqarnissaa, aammalu aaqqissuussineq **qanoq ingerlassanersoq** pillugu, qulakkeerniarluni aaqqissuussinerup atorineqarnissaa, aammalu pissutsit pasinarsinnaasut nalunaarutigisarnissaannut eqqarsartaaseq pillugu. Ilangullugu tikkuarneqarpoq aaqqissuussinerit sapinngisamik pitsaanerpaamik ingerlassappata pisariaqartoq suliffeqarfiup aaqqissuusaanerani aaqqissuussinerimut **annertuumik tapersersuisoqarnissaa**, tassanilu aqutsisut qullersat tapersersuinerisa ersersinnissaat. Naggataatigut tikkuarneqarpoq nalunaarutit isumagisarnissaannut **systemik pitsaasumik** pilersitsisoqarnissaa, tigusisarneq aammalu tamatuma kingorna misissuineq eqqarsaatigalugu.

¹² Assersuutigalugu Casper Rose, CBS-imi professori.

¹³ Assersuutigalugu Kurt Anker Nielsen Jyllands-Posten 9.3.2010-meersumitooq.

¹⁴ Assersuutigalugu suliffeqarfik KPMG aamma PWC.

Pissutsit siuliani taaneqartut isumagineqarneranni tunngaviusumik qulakkeerneqartariaqarpoq aaqqissuussinerit atorineqarnissaat aammalu siunertaq naapertorlugu atorineqarneqarnissaat, kiisalu nalunaaruteqartoq toqqissisimassasoq aammalu aaqqissuussineq tutsuiginartutut isigissagaa. Oqallinnermi peqataasuniit nalinginnaasumik naliliineqarpoq atuisuulersinnaasut aaqqissuussinermik naliliinerat (siunertat aamma isumannaallisaanerit il.il.) aammalu aaqqissuussinerup atorineqarnera imminut qanimut attuumasut.

IDAp misissuinnermut uunga atatillugu itisilerilluni allaaserisaqarpoq suliffeqarfiit unnerluttarnermik aaqqissuussinernik misilittagaat pillugit. Sulisut sinniisaat (IDA-mut ilaasortaniit VG-gruppini ilaasortanut) aammalu danskit suliffeqarfiini anginerusuni arfineqmarlunneersut¹⁵ aqutsisut sinniisaat apersorneqarput.

Assigiinngisitaangaatsiarpoq sulisut sinniisuisa apersorneqartut suliffeqarfiit aaqqissuussinerannut qanoq ilisimasaqartiginerat; aaqqissuussinerit atuunnerannik ilisimasaniit aaqqissuussinerit annertungaatsiartumik ilisimaneqarnerannut aammalu qanoq aaqqissuunneqarsimanerannut, taakkunani ingerlatanut il.il. Amerlanerilli taamaattoq aaqqissuussinerit ersarinnerusunut ilisimasaat killearput aammalu atuinissamut misilittagaat killeqarlutik. Tamanna aallaavigalugu sulisut sinniisaasa aaqqissuussinerit naliliinerat isigineqartariaqarpoq.

Aaqqissuussinerit suliffeqarfinni apersorneqartuni tamani pilersinneqarnissaat aqutsisuniit aallartinneqarsimavoq, aammalu aqutsisut aaqqissuussinerit ilusilersuisuupput aammalu aalajangiisimallutik soorlu assersuutigalugu avataaneersunik ingerlatsisunik atuisoqarnisaanik, kikkut atuisuussanersut, sumut tunngasuussanersut il.il. pillugit.

Suliffeqarfiit ilaanni aaqqissuussinerit oqaluuserineqarsimapput soorlu assersuutigalugu suleqatigiinnermut ataatsimiititaliani, tassani sulisut sinniisui aaqqissuussinerit oqaaseqarsinnaallutik, kisianni sumiluunniit aaqqissuussinerit pilersinniarnernanni aporaattoqarsimanngilaq. Suliffeqarfinni sulisut sinniisui eqimattat aarleqquteqarsimapput aqutsisut oqaloqatigineqartarnerat pillugu inissisimaffimminnik aarleqquteqartunik, kisianni taamatut aarlerineq qaangipallanneqartarsimavoq, aammalu kingorna oqatogiinnerni, sulisut aarlerinnerminnik oqariartuuteqaraangata, aaqqiagiinngissutigineqarnani.

Apersuinnerni tamani ersersinneqarpoq aaqqissuussinerit suliffeqarfinni suleqatigiinnermut qanoq sunniuteqarsimanersut. Nalinginnaasumik oqariartuutigineqarpoq aaqqissuussinerit ulluinnarni imartoorujussuunngitsut aammalu nalinginnaasumik suleqatigiinnernermut sunniuteqarsimanngitsut. Aqutsisut sulisullu sinniisaasa ilaasa oqariartuutigaat oqaaseqartut ilaasa apuuttarsimagaat aaqqissuussinerit "danskinut tulluarpasinngitsuusut" ammasumik oqaloqatigiinnissamut ammaassinngimmata. Kisianni arlaannaaniit nalilerneqanngilaq aaqqissuussinerit suleqatigiinnermut ajortumik sunniuteqarsimaneramik.

Arlallit tikkuarpaat aaqqissuussineq aarleqqutit ersersinnissaannut periarfissanut ilasutaasoq, taamaasillunilu sullivimmi avatangiisimut pitsaasumik sunniuteqarluni.

Aaqqissuussinerit misilittakkat pillugit nalinginnaasumik isertuussisoqangaatsiarpoq, saaffiginnissutit ersarinnerusut sammineqartillugit aammalu taakku qanoq isumagineqarsimanagerat pillugu. Inuit apersorneqartut tamarmik suliani aalajangersimasuni nipangiussisussaati-taapput, aammalu nalinninnaasumik killilerujussuarmik nalunaarusiortoqartarluni aammalu

---

¹⁵ Najoqqutat pillugit immikkoortumi suliffeqarfiit peqataasut allattorsimaffiat takuuk.

suliffeqarfiit aaqqissuussinerit aqutigalugit qanoq amerlatigisunik saaffigineqarsimanersut, aammalu saaffiginninnerit aallaavigalugit sunik kinguneqartitsisoqarsimanersoq.

Apersorneqartut nalinginnaasumik isumaliutersuutitik aammalu misilittakkatik ammasorujussuupput, aaqqissuussinerit ilusilersorneranni nalinginnaasumik pissutsit aammalu taakkunani misilittakkat eqqarsaatigalugit.

Immikkoortuni qulini misilittakkat saqqummiunneqarput, suliffeqarfiit aaqqissuussisimaneerat il.il. kiisalu nalunaartup kinaaneranik isertuussisussaannermut apeqqutip qitiusup isumagineqarneranut aammalu nalunaartup akiniaaffigineqartanninnissaanut tunngasoq kiisalu nalunaartup qulakkeernissaanut taassumalu pisinnaatitaaffii eqqarsaatigalugit.

Suliffeqarfinni apersorneqartuni misilittakkat immikkoortunut qulinut agguataarneqarput, aaqqissuunneqarnerannik misilittakkat aammalu aaqqissuussinerit atornerqarnerannik imaqtunut:

1. Aaqqissuussinermi anguniakkap ersarinnera
2. Aaqqissuussinerup suliffeqarfiup iluani akuersaarneqarnera, aqutsisut tapersersuineerat ilanngullugu
3. Saaffiginnissutit tiguneqartarnerat
4. Saaffiginnissutit suliarineqartarnerat misissuiffigineqartarnerallu
5. Aaqqissuussinermi atuisut
6. Kinaassuseq isertuullugu saaffiginnissuteqarsinnaaneq
7. Pissutsit suut nalunaarutigineqarsinnaanersut
8. Aaqqissuussineq pillugu paasissutissat nalunaarusiortarnerlu
9. Tunngavissaqanngitsumik nalunaaruteqartarnerup pinngitsoortinniarnissaa aammalu nalunaaruteqartup illersorneqarnissaa
10. Unnerluttup illersorneqarnissaa

1. Aaqqissuussinermi anguniakkap ersarinnera

Suliffeqarfinni sinniisut tikkuarpaat pingaaruteqartoq qulakkiissallugu aaqqissuussinerup ersarissumik siunertaqarnissaa, atornerqarnissaa aammalu eqqortumik atornerqarnissaa qulakkeerniarlugu.

Nalinginnaasumik aaqqissuussinerit pilersinneqartarput suliffeqarfiup niueqatigisaminnut inuiaqatigiinnullu avatangiisiminnut sanilliullutik tatiginartutut akisussaassuseqartutullu inissisimanissaat qulakkeerniarlugu aammalu suliffeqarfinni naapertuutinngitsumik pissusilersortoqalinnginnissaa pinngitsoortinniarlugu. Taamaasilluni aaqqissuussinerit akulikitsumik oqaatiginiarneqartarput suliffeqarfiup maalaaruteqarsinnaannermut programmiisut imaluunniit ileqqorissaarnissamut najoqqutassaattut. Tassunga atatillugu suliffeqarfiit apersorneqartut ilaasa aaqqissuussinerminnik unnerluttarnermik aaqqissuussinertut taarusuttanngilaat, kisiannili assersuutigalugu *"Ethics-line"*-mik, *"Ethics-hotline"*-mik, *"Compliance-hotline"*-mik imaluunniit *"Etiklinje"*-mik taaguuteqartinneqarluni. Taamaasilluni aaqqissuussineq suliffeqarfiup sulinerani sulisunullu ileqqorissaarnissamut najoqqutanut atalertarpoq.

Tassuunakkut aamma ammaanneqarpoq aaqqissuussineq pissutsinik qulaajaanermut atornerqarsinnaanera, soorlu assersuutigalugu pissutsit suut sulisut nalunaaruteqarnissaannut periarfissiisutigineqarnerisut, kisiannili aamma paasiuminaatsut pissutsit ajornakusoortut qulaajarnissaat eqqarsaatigalugu. Suliffeqarfiit apersorneqartut ilaasa tikkuarpaat aaqqissuussinerit annertunerusumik siunertarissagaat apeqqutinik akissuteqartarnissaaq, naapertuutinngitsumik pissusilersortoqarneranik nalunaarutit pivallaarnagit. Aaqqissuussineq pis-

sutsini aalajangersimasuni suna eqqortumik pissusilersuutaanersoq qulakkeerniarlugu ator-neqarsinnaammat, aqqissuussineq suliffeqarfimmi ilinniartitsinermut ator-neqarsinnaavoq. Tassani suliffeqarfiit arlaqarnersut tikkuarpaat pisariaqartoq ersarissaatigissallugu killissat sumiinnerannik, tassami sulisut ileqqorissaarnissamut najoqqutassaqaarsinnaammata nalor-nisitsilersinnaasunik akunnattuungatitsilersinnaasunillu.

Suliffeqarfiit apersorneqartut arlallit naqissuserpaat aqqissuussinerit qanoq taagorneqar-neranni ersersinneqartartoq tunngaviusumik pingaartitanik salliutsitsineq, suliffeqarfimmi ileqqorissaarneq eqqarsaatigalugu. Aqqissuussineq taamaasilluni naqissuseeqataavoq aqut-sisut assersuutigalugu ileqqorissaarnissamut pingaartitanik pimoorussunersut aammalu ma-linneqarnissaannik kissaateqarnersut. Taamatuttaaq aqqissuussinerni tamani aamma allaa-serineqarpoq unioqqutitsinerit soorunami ilisimaneqartut imaluunniit pasitsaassutigineqarsimasut nalunaarutigineqartarnissaat.

Ilanngullugu aqqissuussinerit ilisaritinneranni arlalitsigut naqissuserneqartarpoq aqqis-suussinermik atuineq *tunniusimannginnermik* ersiutaanngitsoq, kisiannili suliffeqarfiup tunngaviusumik pingaartitanik tunniusimanermut ersersitsisoq, soorlu assersuutigalugu ileqqorissaarnissamut najoqqutassat eqquutsinneqarnerisigut.

Suliffeqarfiit tamatigut naqissusertuarpaat aqqissuussinermik atuineq nalinginnaasumik suliffeqarfimmi attaveqarnermi aqqutinut taarsiullugu *atorneqassanngimmat*. Suliffeqarfiit amerlasuut attaveqarnermi periarfissat allaaserileraangamikkitt malitassat eqqartorneqartar-put – aarleqqutit pillugit saaffiginnissutit nalinginnaasumik aqqutit malillugit pisortarisamut ingerlasussaasut – nalinginnaasumik sumiiffimmi pisortanut, ilaatigut ombudsmandimut, aammalu unnerluttarnermik aqqissuussineq periarfissat kingullersaattut. Sulisut nalingin-naasumik kaammattorneqartarput attaveqaatit toqqissisimaffigisatik atortussagaat. Aqqis-suussinerit allaaserineqarnerini ilanngullugu aamma naqissuserneqartarpoq aqqissuussi-nernik atornerluineq – soorlu assersuutigalugu tunngavissaqanngitsumik nalunaarnermi, ajortumik siunertaqarluni iliuseqarneq – nalunaaruteqartumut sunniuteqassammat.

Sulisut sinniisui apersorneqartut tamarmik ersersippaat pingaaruteqartoq ersarissaatigissal-lugu aqqissuussinerup siunertaa aammalu aqutsisut angorusutaat. Ilanngullugu sulisut sin-niisaasa akornanni naammagisimaarneqarpoq suliffeqarfiit aqqissuussinernut peqataaler-simammata, aammalu arlaannaata tunuliaqutaasunik apeqqusiiniarsarinngimmat. Arlaannaata taamaasilluni tikkuanngilaa aqutsisut ersinngitsumik anguniagaqarnerat.

2. Aqqissuussinerup suliffeqarfiup iluani akuersaarneqarnera

Inassuteqaatini Komitéen for god Selskabsledelse-mit sularineqarsimasuni immikkoortoqar-poq unnerluttarnermik aqqissuussinermit nalunaaruteqartarneq suliffeqarfiup kukkunersi-uinermit ataatsimiititaliaaniit aallaaveqartariaqartoq¹⁶. Suliffeqarfinni apersorneqartuni aqqissuussinerit nalinginnaasumik suliffeqarfiup ileqqorissaarnissamut ataatsimiititaliaani, kukkunersi-uinermit ataatsimiititaliaani imaluunniit assingusumi siulersuisut sulinerannut tapertaasumi inissisimasarpoq. Saaffiginnissutinik tigusaqartarneq suliaqartarnerlu aammalu misissuisarneq assigiinngitsutigit aqqissuunneqartarpoq, takuuk ataaniittut.

3. Saaffiginnissutit tiguneqartarnerat

Aqqissuussinerit akuerineqarsimasut naatsorsornerisa takutippaat suliffeqarfiit 36-it saaffi-ginnissutinik tigusisarnermut avataaneersunik ingerlatsisoqarmata, taavalu suliffeqarfiit 31-it saaffiginnissutinik tigooraasarnermut nammineq systemeqarlutik. Suliffeqarfiit aper-

¹⁶ Komitéen for god Selskabsledelse, august 2011 inassuteqaat 8.2.

sorneqartut akornanni tamangajammik ataaseq kisimi pinnani avataaneersumik ingerlatseqatigiiffimmik saaffiginnissutinik tigooraasoqarput.

Apersorneqartut tamarmik pingaaruteqartutut isigaat aqqissuussinerit sapinngisamik atuisunut pisariitsuunissaat, aammalu isumaqatigiissutigineqarluinnarpoq saaffiginnissutit isumaqineqartarnerat aqqissuussinerup tutsuiginassusianut aammalu aqqissuussinerup ator-neqarneranut pingaaruteqarluinnartoq.

Suliffeqarfinni sinniisut pissutsit assigiinngitsut isummerfigisariaqartut tikkuartorpaat systemimik ilusilersuiniartoqartillugu, saaffiginnissutinut tiguisarnermi. Tassunga assersuutigalugu ilaavoq:

- Attaveqaatit assigiinngitsut, soorlu assersuutigalugu internet imaluunniit intranet, e-mail oqarasuaatikkulluunniit kiisalu allakkat aqqutigalugit, nalunaaruteqarsinnaaneq periarfissaava?
- Oqaatsit arlallit atorlugit nalunaaruteqartoqarsinnaava, sulisup nammineq oqaasii aamma atorlugit?
- Nalunaaruteqarneq ullup qanorilineraniluunniit pisinnaava? (immikkut soqutiginaateqarluinnarpoq suliffeqarfiup ingerlatai nunani amerlasuuniissimappata).
- Sungiusarsimasunik sulisoqarpa saaffiginnissutinik tiguisinnaasunik, saaffiginnissummut atatillugu pingaarutilinnik, itisilerilluni apeqquteqarsinnaasunik sulisunik? Pingaaruteqarpoq paasissutissat pisariaqartut tamarmik pisut aallartilaarneranni pisarsiarinissaat saaffiginnissutip kingusinnerusukkut isumagineqarnerani pitsaassuseq qulakkeerniarlugu.
- Pappilissat qitiusut, misissuinermi ilaasut aammalu unnerluttup nassiussimasaasa, nutserneqarnissaat periarfissaqarpa?
- Allakkatigut saaffiginnissutit isumagineqartarnerat pillugu aalajangersimasumik sinaakkutissaqarpa, sapinngisamik paasissutissat pisariaqartinneqartut amerlanerpaat pissarsiariniarlugit?
- Internet aqqutigalugu saaffiginnissuteqarnermi inummut aalajangersimasumik isussitissamik periarfissaqarpa, qulakkeerisumik, nalunaartut (ilaatigut kinaassutsiminnik isertuussillutik) nalunaarutigisatik pillugit oqaloqatiginninnissaminnut aammalu taasuma isumagineqarneranut malinnaanissaminnut?

Suliffeqarfiit, avataaneersunik ingerlatsisunik toqqaasimasut, annertuumik siuliani pissutsit taaneqartut eqquutsittarpaat, kiisalu suliffeqarfiit suliffeqarfiup iluani isumaginnittut siuliani taaneqartut pissutsit ilaannik atorunnaarsitsisariaqartarsimallutik, soorlu assersuutigalugu ulloq unnuarlugu inuttaqartumik nalunaarnissamut periarfissaq, oqaatsit atorneqarsinnaasut il.il. pillugit.

Apeqqutit tamakku saniatigut suliffeqarfiup sulisullu sinniisuisa naqissuserpaat systemi **imaattariaqartoq annertoorujussuarmik paasissutissanik mianerinnilluinnarluni** isumaginnittoqassasoq, nalunaaruteqarneq qanoq pisimanersoq apeqqutaatinnagu, aammalu **paasissutissat nalunaarutigineqartut isertuulluinnartariaqartut**, nalunaaruteqartup kinaanera pillugu – kinaanerminik isertuussisimappat taanna ilanngullugu – aammalu inuit nalunaaruteqarnermi pineqartut eqqarsaatigalugit.

Suliffeqarfinniit, avataaneersunik isumaginnittoqartunut, saaffiginnissutinik akissuteqartartut – sulisut suliffeqarfiullu sinniisuisa – tikkuarpaat aqqissuussinermi atuisinnaasut akornanni tatiginninneq qaffattartoq – ingammik kinaassuseq isertuukkalarlugu isumaginnittoqarsinnaaneranut atatillugu.

Suliffeqarfiit apersorneqartut akornanni ataaseq avataaneersunik ingerlatsisunik saaffiginissutinik tigoraasoqanngilaq. Tassani tunngavilersuutigineqarpoq "suliffiup iluani" pisariitsumik aaqqissuussisoqarsimasoq, aaqqissuussineq annertoorsuunngimmat, aammalu kif-fartuussinerit assigiinngitsut, avataaneersut ingerlatsisut neqeroorutigisartagaat (soorlu assersuutigalugu oqaatsit assigiinngitsorpassuit atorlugit saaffiginnittoqarsinnaanera), annertuumik pisariaqartinneqanngimmata. Tamanna aningaasanik tunngassuteqarami, aammalu taamatut aaqqissuussinerup kinguneraa suliffeqarfiup aningaasartuutini apparsimaartissinnaammagit.

Sulisut sinniisuisa apersorneqartut tamarmik oqaatigaat suliffeqarfiup toqqarsimasaat aaqqissuussineq annertuumik tatigalugu. Tamanna aamma atuuppoq suliffeqarfinni, saaffiginnissutinik isumaginnittunik avataaneersunik ingerlatsisoqartut, aammalu sinniisoq, suliffeqarfiup nammineq tigooraasoq, eqqarsaatigalugu.

4. Saaffiginnissutit isumagineqartarnerat misissorneqartarnerallu

Aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut naatsorsornerisa takutippaat suliffeqarfik ataaseq avataaneersumik isumaginnittoqarpoq/misissuisoqarpoq, sinnerilu (66-iusut) suliffeqarfiup iluani isumaginnittarlutik. Suliffeqarfiit apersorneqartut tamarmik misissuinerit suliffeqarfiup iluani ingerlanneqartartut nalunaarutigaa.

Suliffeqarfik avataaneersumik ingerlatsisumik atuigaangat, suliffeqarfik tassangaanniit nalunaarummik tigusaqartarpoq unnerluttup nalunaarutigisimasai paasissutissat pillugit.

Suliffeqarfinni apersorneqartuni saaffiginnissutit nalinginnaasumik immikkoortuni nammineertuni isumagineqartarput (immikkoortut oqaatigineqartut assersuutigalugu makkuupput "compliance team", "ethics committee" imaluunniit "audit committee"), taakku sinnerini aqutigineqartartut avataanni inissisimapput, aammalu siulersuisunut nalunaartarlutik. Pisut ilaanni sulisut eqimattat tatigineqartut qarasaasiatigut aaqqissuussinerit aqutigalugit saaffigineqartarput (soorlu assersuutigalugu suliffeqarfimmi immikkoortortaqaqarfinniit susasaqartuniit sulisut maalaarutininik suliaqartartut) imaluunniit inatsisilerinermut immikkoortortaqaqarfinneersut sulisut, saaffiginnissutit isumagineqarnerinut/misissornerinut suliaqartut.

Nalinginnaasumik suliffeqarfinni suliat isumagineqartarnerannut periutsinik/najoqqutassanik ersarissumik peqartarpoq, soorlu assersuutigalugu peqataasinnaassuseqannginnermut apeqqut, paasissutissanik isumaginnittarneq aammalu periutsit akuersissutigineqarsimasut malillugit nalunaarutit suliarineqartarnerat.

Saaffiginnissutit avataaneersunut ingerlatsisunut tunniunneqarneranni saaffiginnissutit sumut tunnganera nalinginnaasumik misissuiffigineqartarpoq, kimullu tunnganera. Saaffiginnissut inummut misissuisartunut imaluunniit suliffeqarfiup aqutsisuisa qullersaannut akuuppat (soorlu assersuutigalugu qullersaniippat imaluunniit siulersuisuniippat), taava immikkut iliussissat naapertorlugit suliaq ingerlanneqartarpoq. Taamatut pisoqartillugu suliffeqarfinni immikkut najoqqutassaqaqarpoq, saaffiginnissutit qanoq isumagineqarnissaannik. Tassunga taarsiullugu periarfissaqartitsivoq, misissuinerit qanoq ingerlanneqarnissaannik, soorlu assersuutigalugu suliffeqarfiup iluani allaniit misissuinerit ingerlanneqartillugit, imaluunniit avataaneersunik immikkut ilisimasalinnik akulerutsitsisoqartillugu.

Suliffeqarfiup misissuinerit aaqqissuussinermi immikkoortuni mikisuni namminersorlutillu ingerlasunut tunniunneqarpata, taava qulakkeerniarneqartarpoq inuit ikitsuinnaat sulianut ilisimasaqarnissaat. Taamatut aaqqissuussinermi qulakkeerneqartarpoq inuit, sulianik isu-

maginnittut taamatut suliaqarnissaminut immikkut piginnaasaqarnissaat qulakkeerniarlugit.

Sulisut, misissuinermi suliaqartut, suliffeqarfiit ilaanni periarfissaqarput suliffeqarfiup aaqqissuussaanagerata iluani misissuisussanik amerlanerusunik toqqaanissaminut (soorlu assersuutigalugu suliani immikkut ilisimasalinnik imaluunniit nunap immikkoortuani pisortanik) imaluunniit avataaneersunik ilisimasalinnik misissuinerup (ilaanik) tapertaasinnaasunik. Suliffeqarfiup iluani misissuisussanik toqqaasoqarnerani qulaajarneqartarpoq qanoq akulerusimasut suliami pineqartumi inissisimassanersut. Najoqqutassaqaqqajuppoq qanoq periu-seqartoqarneranik allaaserinnittumik, aammalu sunik piginnaasaqartunik piumasaqaateqartoqassanersoq (amerlasuutigut piumasarineqartarpoq immikkut ittumik ilinniagarsimanissaq), aammalu tamakkiisumik nalunaarusiornermi amerlasuutigut immikkoortut ilaannaanik suliaqartarlutik, taamaattumik paasissutissat taakkununga tunniukkusunneqartut kisiisa aallaavigalugit sulisinneqartarput.

Saaffiginnissutit suliarineqarneranni apersorneqartut oqaatigaat suliassaq inniminarluinartooq tikinneqartarpoq suliamut annertuumik ilisimasaqarnissamik pisariaqartitsiffiusooq soorlu assersuutigalugu inatsisinut aammalu naatsorsuuserinermut, kisianni tamanna anner-tuumik piginnaaseqarnissamik aammalu nalinginnaasumik misissuinermut piginnaasaqarnis-samik piumasaqaateqarpoq. Aqutsisut sinniisuiniit naqissuserneqarpoq, tamatigut angunia-rneqartartoq misissuinerit isertuussilluinnarluni mianerinnillunilu ingerlanneqartartut, taamaasilluni pisariaqanngitsumik inuit ataasiakkaat sammineqalinnginniassammata.

Misissuineq/nalunaarusiorneq naggaserlugu amerlasuutigut arlalinnik pisoqartarpoq. Sulisut ataasiakkaat pillugit suliaq ingerlanneqassappat, taava suliaq suliffeqarfiup sulisoqarnermut immikkoortortaarfianut tunniunneqartarpoq, kisianni aammalu pisortani oqartussat ilisima-tinneqarnissaat aamma pisariaqarsinnaasarpooq soorlu assersuutigalugu politiit. Suliffeqarfiit apersorneqartut arlallit taamaattoq aamma tikkuarpaat saaffiginnissutit malitsigisaannik ili-sersuutit il.il. ersarissartariaqarnerinik.

Taamatuttaaqq saaffiginnissutit tiguneqarnerat peqqissaartumik isumannaatsumillu pisari-aqarmat, apersorneqartut tamarmik tikkuarpaat aaqqissuussineq atorsinnaassappat aamma-lu atuisuniit tatigineqassappat, taava saaffiginnissutit suliarineqarnerat/misissuiffigineqar-nerat peqqissaartumik isumannaatsumillu pisariaqarpoq.

Sulisut sinniisui apersorneqartut tamarmik suliffeqarfimminni aaqqissuussinermut toqqissi-simallutik nalunaarput. Suliffeqarfimminni saaffiginnissutit isumagineqarneranni isorinnit-toqanngilaq.

Arlalinnit pitsaasutut isigineqarpoq ersarimmat sulisut piginnaasaqarluartut ikitsunnguit suliffeqarfimmi suliarinnittartussatut inissisimanerat erseqqarimmat, tassani innimigisassa-nik mianerinnilluni suli at isumagineqarsinnaammata. Taamatuttaaqq sulisut sinniisuisa akor-nanni aaqqissuussinermi sunik najoqqutassaqaqarnera paatsuungassutigineqanngimmat, aqut-sisut saaffiginnissutinik qanoq isumaginnittassanersut, taamaasilluni sapinngisamik annertu-nerpaamik sillimaffigineqassasoq misissuisoqarnissaanut piumasaqartoqarsinnaanera, saaffi-ginnissut aqutsisunut tunngasuusimappat.

Sulisut sinniisaasa ilanngullugu tatigilluinnarpaat aaqqissuussinermi atuisuulerumaarsinnaa-sut paasissutissanik mianerisariaqartunik passussinissamik qulakkeerinninnerit ataqqine-qarnissaannik, aammalu misissuinerne ingerlataqartut eqimattat sapinngisamik annerpaamik mianerilluni misissuinerminnik il.il. ingerlatsinissaat.

5. Aaqqissuussinermi atuisut

Datatilsynip najoqqutassiai annertuumik aalajangiisuupput aaqqissuussinernut kikkut atuisinnaanerannik. Datatilsynip 2010-mi najoqqutassiaminik allannguivoq, taamaasilluni sulisut siulersuisunullu ilaasortat saniatigut allat aaqqissuussinernut atuisinnaasunngortinneqarlutik¹⁷. Datatilsynip najoqqutaani suli maleruagassaqarpoq kikkut aaqqissuussinernut atuisinnaassanersut, kisianni ajornakusuungaatsiarsinnaavoq nakkutigissallugu unnerluttarnermik aaqqissuussinernik kikkut atuisuassanersut, assersuutigalugu suliffeqarfiup nittartagaa ammaannartoq aqputigalugu isertoqarsinnaavoq, ingammik aaqqissuussineq kinaassuseq isertuullugu aamma atorneqarusuppat.

Aaqqissuussinerit akuersissutigineqarsimasut misissuataarnerisa takutippaat suliffeqarfiit 21-it kisimik sulisuniit saaffigineqarsimasut, kiisalu 46-it sulisuniit allaniillu saaffiginnissutiniq tigusaqarsimallutik.

Suliffeqarfiit amerlasuut, aaqqissuussisimapput inunnit assigiinngitsunit atorneqarsinnaasunik (sulisunit aammalu "soqutigisaqartunit" – pilersuisunut, pisisartunut, suleqatigisanut il.il.), toqqarsimavaat atuisut taamatut taanissaat, tamanna aaqqissuussinerni akulerukkusunneqartunut imarisaanut naapertuuttutut isigineqarmat. Suliffeqarfiit arlallit aaqqaataaniit taamatut periarnissaq kissaatigisimavaat, kisianni Datatilsynip najoqqutassiaqqaavaniit, 2010-mi allanngortinneqartuniit, killilerneqarsimavoq.

Suliffeqarfinni apersorneqartuni aaqqissuussinerup siunertaata aammalu atuisuinik killiliiniarneq imminnut atallunnarput. Aaqqissuussinermi nalinginnaasumik avatangiisit, suliffeqarfiup iliuseqarfiginiagai, allaaserineqartarput. Amerlasuutigut (takuuk immikkoortoq 1) ileqqorissaarnissamut najoqqutassat, suliffeqarfiup sulisuisa malittariaqagai, pineqartarput, aammalu pissutsit ilanngunneqarsimasut, avatangiisit sapinngisamik ilanngunneqakkajapput, soorlu assersuutiga anngiortumik akilersorneqarneq, avatangiisinik mingutsitsineq il.il. Aaqqissuussinerni taamaattumik sapinngisamik annertunerpaamik avatangiisinut atuupput.

Suliffeqarfiit ilaat, eqimattanik annikinnerusunik atuisoqartut, tamanna peqquteqartippaat aaqqissuussinerminnik aatsaat aallartitsisimanertik aammalu aaqqissuussineq pillugu misilitagaaqalerusullutik, eqimattat tassunga atuisinnaasut ilaatigut amerlisilinnginneranni.

Suliffeqarfiit siammasissumik atuisoqartut arlaannaat isumaqanngillat tamassuma kingunerisaanik saaffiginnissutit amerlingaatsiassasut aammalu tamanna peqputigalugu aaqqissuussinermut atuisoqarsinnaanerannik killiliisoq.

6. Kinaassuseq isertuullugu saaffiginnissinnaaneq

Aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut amerlanersaasa periarfissaqartippaat nalunaarutit kinaassuseq isertuullugu pisinnaasoq. Aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut misissuataarnerisa takutippaat suliffeqarfiup kisimi ataatsip kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaanngitsoq, 55-llu ersarissumik allallutik tamanna perairfissaqartoq, aammalu 11-it tassunga ersarissaasimanatik.

Suliffeqarfinni apersorneqartuni tamani periarfissaqarpoq kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaanera.

¹⁷ <http://www.datatilsynet.dk/nyheder/seneste-nyheder/artikel/whistleblower-systemer-2/>

Kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaaneranut peqqutaavoq inuit sakkortuumik aarleqquteqartut, aarleqqutiminnik saqqummiussaqaarsinnaanerisa qulakkeernissaat, aammalu atiminnik oqartoqarnissaa aarleqqutigalugu tunuarsimaassanngimmata.

Naak kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaagaluartoq, taamaattoq suli imaappoq suliffeqarfiit amerlanerit nalunaartunut minnerpaatut isissutissamik/kinaassutsimut ilisarnaammik peqarnissaat kaammattuutigineqartarmat. Taamaasilluni saaffiginnissutinik misissuisut saaffiginnissuteqartunut itisilerilluni apeqqutinik¹⁸ uterfigineqarsinnaallutik, aammalu unnerluttoq suliamut nammineerluni malinnaasinnaaniassammat.

Avataaneersunik isumaginnittunik atuisoqartillugu nalunaartup kinaassusaa suliffeqarfimmiit ilisimaneqarneq ajorpoq, naak suliaq suliffeqarfiup iluani ingerlatsisunut tunniunneqaraluartoq.

Suliffeqarfiit ilaasa tikkuarpaat saaffiginnissutini kinaassutsimik isertuussisoqanngippat tamanna pimoorussinermut ersersitsisartoq, tassanilu ajortumik siunertaqarluni saaffiginnittoqannginneranut qulakkeerinninnerulluni. Ilanngullugu kinaassutsimik isertuussisoqannginnerani aamma suliffeqarfimmut periarfissiivoq qulaajassallugu, nalunaartumik kingorna malersuisoqalinnginnissaa, pineqartoq illersorniarlugu¹⁹ sillimmartaarniarluni iliuseqartoqarluni, misissuinerup aallartilinnginnerani.

Suliffeqarfiit ilaasa kinaassutsimik isertuussisarneq eqqarsaatigalugu periutsiminnik allannguisimapput, taamaasilluni maannakkut aaqqissuussinermi kinaassuseq isertuullugu saaffiginnittoqarsinnaalerluni. Saaffinnissuteqarnermi kinaassutsimik nalunaaruteqaqqaartarnissamik aallaqqaammut piunasaqaataasumut peqqutaavoq suliffeqarfik isumaqarmat unnerluutigineqartumut tamanna eqqortuunerpaajusoq, aammalu saaffiginnissutit pimoorussaanissaat qulakkeerniarlugu, tamanna ilaatigut misissuinerumut atatillugu paasissutissanik ilasutaasunik ujartuinissamut periarfissaqartitsimmat. Suliffeqarfik periutsiminik allannguivoq, isumaqartoqarmat taassuma aqqutissiuutissagaa suliat amerlanerusut – aammalu sioranarnerusut – saqqummertalernerannik, tamannalu aamma taamaappoq.

Imatut pisoqarsinnaavoq, nalunaaruteqartup kinaassutsiminik isertuussinerata attanniarnissaa ajornakusuussasoq. Imaanngitsoq systemimi avammut aniasoqarmat, kisiannili suliat aalajangersimasut misissuiffiginerisa kingusinerisinnaammassuk nalunaartut kikkuunerat sussaqaartunut ersarississammata.

Sulisut sinniisaasa isumaqatigiissutigaat kinaassuseq isertuullugu saaffiginnissinnaaneq ammaffigineqassasoq. Kinaassuseq isertuullugu saaffiginninnerit tunuliaqutaralugit aaqqissuussinernik atornerluisoqarsinnaaneranut aarleqqutissaq annertoorujussuorineqanngilaq, aammalu atuisumut iluaqutaavoq kinaassuseq isertuussinnaagaanni, tamanna pisumi pitsaanerpaajusutut nalilerneqarsimappat.

7. Pissutsit suut nalunaarutigineqarsinnaassanersut

Datatilsynet, siuliani allaaserineqareersutuut, najoqqutassaqaarpoq pissutsit suut nalunaarutigineqarsinnaanerit pillugu. Aaqqissuussinernik akuersissutigineqarsimasut misissuataarnerisa takutippaat suliffeqarfiit 52-it siammassissumik sammisumik aaqqissuussisimasut, kiisalu 10-t aalajangersimasunut sammisumik, aammalu taamaasillutik Sarbannes-Oxley Act-imi pissutsit allaaserineqarsimasut kisiisa aallaavigalugit, aaqqissuussisimallutik.

¹⁸ Tamanna assersuutigalugu pisarpoq chatforum imaluunniit mail aqqutigalugu.

¹⁹ Takuuk immikkoortoq 10 nalunaartup illersorneqarnissaa pillugu allaaserisaq.

Suliffeqarfiit apersorneqarsimasut tamarmik siammasissumik sammisunik aqqissuussimapput, taamaasilluni Sarbannes-Oxley Act-imi allaaserineqarsimasunut sanilliullugit pissutsit arlaqarnersut aallaavigineqarlutik, aammalu suliffeqarfiit tamangajammik pissutsit ilanngunneqarsinnaasut tamaasa aallaavigisimallugit, takuuk Datatilsynip najoqqutassai. Siammasissumik sammiveqartumik aqqissuussinikkut qulakkeerniarneqarpoq suliffeqarfiit sapinngisamik pissutsit susasaqarfiit amerlanerpaat ilisimasaqarfigilernissaat. Suliffeqarfiit tassunga atatillugu innersuussutigivaat Datatilsynip najoqqutassai pissutsit suut aqqissuussinermi ilanngunneqarsinnaanersut.

Suliffeqarfiit apersorneqartut ilaata ataatsip aalajangersimasumik sammisumik aqqissuussinermik toqqaasimanerminut tunngavilersuutigaa pingaarnertut aqqissuussineq pillugu misilittagaqalerusukkamik, ilaatigut siammasissumik sammivilimmik aqqissuussisoqalinnginnerani. Kisianni aqqissuussinermi angorusutat qaffasinnerusut kissaatigaat, ilaatigtu aqqissuussinerni allani pissutsit allat pillugit saaffiginnittoqarsinnaanera aqutissiukkusuppaat – soorlu assersuutigalugu aqqissuussinerit sullivimmi avatangiisit imaluunniit sulisoqarnermut pissutsit pillugit nalunaartoqarsinnaalluni.

Sulisut sinniisaasa nalinginnaasumik soqutigivaat aqqissuussinerit sapinngisamik siammasissumik sammiveqarnissaat, taamaasilluni soorlu assersuutigalugu sullivimmi avatangiisinut tunngasut nalunaarutigineqarsinnaallutik. Sulisut sinniisaasa taamaattoq tamarmik ilisimannigilaat suliffeqarfigisaminni aqqissuussinerit qanoq siammatiginerat.

8. Aqqissuussineq pillugu paasissutissat nalunaaruteqartarnerlu

Suliffeqarfiit apersorneqartut tamarmik isumaqatigiissutigaa aqqissuussinerup pissusissamisut atorqealissappat, taava siammasissumik paasissutissiisoqartariaqarpoq. Suliffeqarfiup sinniisuisa tassunga atatillugu tikkuarpaat paasissutissani aqutsisut annertuumik taper-sersuisariaqartut. Aqutsisut qullersat imissiisimasutut allaqqagaangata, taava aqqissuussinermut tatiginninneq qaffattarpoq.

Nalinginnaasumik sulisut aqqissuussineq pillugu ilisimatinneqartarput suliffeqarfiup nittartaani aammalu intranetiani paasissutissat aqutugalugit kiisalu sulisut quppersagaanni allaaserisat assigisaalu aqutugalugit. Suliffeqarfinni amerlanerusuni aqqissuussineq pillugu paasissutissat aamma suliffeqarfiup sulisunut qarasaasiat atorlugit ilinniartinneqartarneranni ilanngunneqartarput.

Paasissutissat nalinginnaasumik aqqissuussinermi siunertamik ilisarititsinermik ilaqartarput, aqqissuussineq qanoq atorqeassanersoq, aammalu pissutsit suut nalunaarutigineqarsinnaanersut. Tassunga atatillugu erseqqissaatigineqassaaq unnerluttarnermik aqqissuussinerup suliffeqarfinni nalinginnaasumik attaveqarnej, imaluunniit suliffeqarfik allanik aqqissuussisimappat assersuutigalugu aqutsisunik oqaloqatigiittarneq imaluunniit nalornisutigineqartut il.il. qulaajarneqartarnerat, taarsersinnaanngimmagu.

Ilanngullugu suliffeqarfiit ilaanni ingerlatat assigiinngitsut saqqumilaartinniarlugit iliuuseqartoqartarpoq, soorlu assersuutigalugu qullersat assigiinngitsut ukiumoortumik "allagartartartinneqartarput", tassani aqqissuussinermut ilisimasaat qaammaasaallu misiligarneqartarlutik kiisalu systemimik taper-suinerminnik uppernarsaatinneqartarlutik.

Avatangiisit nalinginnaasumik suliffeqarfiup nittartagaa aqutugalugu ilisimatinneqartut, tassanilu taamatut sulisut siunertaq, aqqissuussinerup siammasissusaa il.il. ilisimatitsissutigineqartarlutik.

Suliffeqarfinni apersorneqartuni arlalinni ingerlaavartumik oqaluuserineqartarput aqqissuussinerit qanoq annertutigisumik avammut nittarsaanneqassanersut. Oqimaaqatigiisitsini- arneruvoq, tassani suliffeqarfiit illuatungaani kissaatigisarpaat nalinginnaasumik oqaloqatigi- innissamut aammalu allatut pingaartorsiorpallaanngikkaluarluni attaveqaatit allat aqputigi- nissaat (aammalu suliffeqarfimmiit inuit ilaannik tatamisitsinninnissaq peqquserluttoqar- neranik nalunaaruteqartoqartoqartarnissaanik eqqaasitsuarnani), aammalu aappaatigut kissaatigineqartarpoq aqqissuussinermut kikkut tamarmik ilisimasaqarluarnissaat, pisari- aqarfiatigullu atorneqarsinnaanera ilisimaneqartariaqarmat.

Misilittakkat pisortatigoortumik saqqummiunneqartarnerat aamma oqallisissaavoq, sulif- feqarfinni arlalinni aqqissuussisarnermut paasissutissiisarnermi sulinermut atatillugu oqal- lisaasartoq.

Taamaattoq nalinginnaasumik misilittakkat avammut paasissutissiissutigineqartarnerat kil- leqartorujussuuvoq. Suliffeqarfiit arlaqartut atuineq ingerlatallu pillugit avammut paasissu- tissiinngingajaavittarput, kiisalu allat ingerlatat pillugit ammanerusumik attaveqartarlutik (takuuk tabel 3). Sulisunut paasissutissat avammut paasissutissiissutigineqartartut an- nertoqatigiinnartarpaat.

Suliffeqarfiit ataasiakkaat aqqissuussinerniit misilittakkanik atuisullu misilittagaannik atui- nerusarput soorlu assersuutigalugu sulisunut attaveqarnermi aqqissuussinermi sulianiit as- sersuusiorluni. Suliat ileqqorissaarnissamut nalornisitsissutaasinnaasuni eqqortumik pissusi- lersornissamut ersarissaatit, imaluunniit suliat suliffeqarfimmi "oqaluasaarunnermik" an- nikinnerusumik annertunerusumilluunniit aallartitsinnaasut.

Suliffeqarfinni arlalinni suliffeqarfiup sinniisuisa tikkuarpaat aqqissuussinerni misilittakkat pillugit annertunerusumik attaveqalernissaq isumaliutigineqartoq, kisianni suliffeqarfinniit takoqqaarusunneqartoq qaqugukkut aammalu eqqortumik misilittakkat paasissutissiissutigi- neqarnissaat.

Sulisut apersorneqartut ilaasa suliffeqarfimmini aqqissuussinermi ingerlatat pillugit anner- tunerusumik paasissutissanik ujartuipput, amerlasuutigut sulisunut ilisimasat annikitsuin- narmik paasissutissiissutigineqartarmata. Kissaateqarput suliffeqarfimmi susoqarneranik an- nertunerusumik paasissutissiisoqartarnissaa, ilaatigut aqqissuussineq qanoq ingerlanersoq pillugu, aammalu suliat qanoq isumagineqartarnerisut pillugit. Kissaatigaat ilaatigut ilisimas- sallugu aqqissuussinermi saaffiginnissutit tunngavissaqanngitsut qanoq amerlatiginersut imaluunniit misissuinerit ingerlanneqarneranni periutsit sukumiinerusumik paasisaqarfigi- nissaat.

Ilanngullugu sulisut sinniisaasa apersorneqarneranni arlalinni isumaqartoqarpoq unnerlut- tarnermik aqqissuussinerup saqquminerulernissaa pillugu sulinerup annertusarnissaa - as- sersuutigalugu aqqissuussineq suliffeqarfiup nittartagaani annertunerusumik oqaluuseri- neqassasoq aammalu aqqissuussineq pillugu nalinginnaasumik paasissutissiisarnerpun an- nertusarneratigut.

9. Tunngavissaqanngitsumik nalunaaruteqartarnerup pinngitsoortinniarnissaa aammalu nalunaartup illersorneqarnissaa

Suliffeqarfiit apersorneqartut tamarmik erseqqissaatigaat aaqqissuussinerit atorerlunneqarsinnaasut assersuutigalugu siuttoq imaluunniit suleqat isiginerlutsinneqalerniarlugu.

Suliffeqarfiit naqissuserpaat aaqqissuussinerit pillugit paasissutissaatiminni ersarilluinnartumik naqissuserneqarsimasoq, aaqqissuussinermik atorerluineq assersuutigalugu eqqunngitsunik paasissutissanik ingerlatsitseqqittarneq, kinguneqartinneqarumaartoq aammalu soraarsitsinermik ilaatigut kinguneqarumaartoq.

Tamanna suliffeqarfinnut nalileruminaappoq tunngavissaqanngitsumik nalunaarutit qanoq annertutiginersut, kisianni suliffeqarfiit apersorneqartut tamanna ajornartorsiutaasorujusuartut misigisimannigilaat. Suliffeqarfiit apersorneqartut ilaat ataaseq kisimi nalunaarpoq suliaqarsimalluni, tassanilu nalilerneqarsimasoq aaqqissuussineq ajortumik siunertaqarluni atorneqarsimasoq.

Pisut ilaanni suliffeqarfiit saaffigineqartarput, tassanilu pissutsit isornartut ima ikkatsigisumik allaaserineqarsimasut, allaat misissuisoqartoqarsinnaasimanani, aammalu ilassutaasunik paasissutissanik pissarsinnaasoaqanngippat (assersuutigalugu nalunaaruteqartup oqaloqatigineqarneratigut), taava saaffiginnissutit tamakkua piiarneqartarput.

Suliffeqarfiit allaaserivaat pisut ilaanni saaffiginnissutinik tigusaqartarlutik, ajortumik siunertaqanngikkaluarluni nalunaarutigineqarsimasut, kisiannili naapertuutinngitsumik pissusilersornertut oqaatigineqarsinnaanngitsunik. Taamatut pisoqartillugu suliaq suliffeqarfiup iluani misissuinerimi qulaajarneqartarpoq, aammalu tassani paasineqassappat pissusilersuutit allaaserineqartut suliffeqarfiup maleruagassaanut/najoqqutassaanut akerliunngitsut. Taamatut saaffiginnissuteqartoqartillugu kingunerikkajuppaa unnerluttup ilisimatinneqarneranik suliaq misissorneqarsimaneranik aammalau ilaatigut pissusilersuutigineqartup allaaserineqartup uparuartuutigineqarsinnaasunik nassaarfusimanngitsoq. Taamatut ittunik saaffiginnittoqartillugu unnerluttumut kinguneqartitsisoqarneq ajorpoq.

Nalunaaruteqartoq suliaq pillugu ilisimatinneqartarpoq, aammalu suliap suunera apeqqu-taatillugu nalunaarutigineqartoq ilisimatinneqartarpoq misissuisoqarnerata nalaani, imaluunniit misissuineq naammasureersimaleraangat. Maleruagassani, aaqqissuussinerni akuersissuteqarnermut aallaaviusartuni, tikkuarneqarput najoqqutassat paasissutissat kater-sorneqarsimasut qaqugukkut piiarneqassanersut, kiisalu qanoq annertutigisumik nunat assi-giinngitsut akornanni ingerlateqqinneqassanersut. Tassuunakkut sulisup nalunaarutigine-qarsimasup assersuutigalugu tunngavissaqanngitsumik nalunaarutigineqarsimaneranut paa-sissutissat suliffeqarfimmi tigummiinnannginnissaat qulakkeerniarlugu illersorneqassasoq.

Suliffeqarfiit tikkuarpaat tunngavissaqanngitsumik nalunaarutit sunniuteqarnerlunnginnis-saat pinngitsoortinniarneqarsinnaavoq, sapinngisamik misissuinerup pitsaanerpaamik mia-nerinnittumillu ingerlanneqarneratigut.

Aaqqissuussinerit atorerlunneqarnerat ajortisaarutigineqarnerallu soorunami sulisut sinnii-suiniit eqqumaffigineqarpoq, kisianni sulisut sinniisaasa arlaannataluunniit misilittagaqarfi-ginngilaa suliffeqarfimmini aaqqissuussinermik atorerluisoqarsimanera aammalu sulisut ajortisaarneqarnerannik tamatuma kinguneqarsimanera.

10. Unnerluttup illersorneqarnissaa

Unnerluttup illersorneqarnerani "akiniaasoqarnissaa" pingaarnertut pinngitsoortinniarneqarpoq aammalu ilaatigut kinaanermik isertuussineq²⁰ aalajangiusimallugu.

Suliffeqarfiit tamarmik aaqqissuussinerminnik allaaserisaanni unnerluttup illersorneqarnissaa pingaartinneqarpoq. Naqissuserneqakkajuppoq suliffeqarfiup arlaannaatigulluunniit ajunngitsumik siunertaqarluni unnerluttumut pillaasoqartarnera akuersaarneqarsinnaanngitsoq, aammalu ilaatigut unnerluttoq akiniaaffigineqarsimappat imaluunniit allatut pillarneqarsimappat, tamanna aaqqissuussineq aqqutigalugu nalunaaruteqartassasoq.

Akiniaaneq assigiinngitsunik iluseqarluni arlalinniit pisinnaavoq. Suleqatit, najukkami pisortaq imaluunniit aqutsisut qullersaat sulisumut unnerlussimasumut iliuuseqarsinnaapput.

Suliffeqarfiit arlallit tikkuarpaat nalileruminaatsoq aalajangissallugu suna akiniaanertut pissusilersuutaanersoq. Tassunga peqquataavoq akiniaaneq assersuutigalugu suleqatinut ajortumik attaveqarnertut, qaffanngitsoornikkut imaluunniit soqutiginannginnerusunik suliaassanik tunineqarnikkut pisinnaammat, aammalu taamaasilluni aalajangeruminaalluni pissutsinut tamakkununga suna peqquataanersoq.

Suliffeqarfiit apersorneqartut ilaat ataaseq kisimi akiniaanermut tunngasumik suliaqarsimavoq. Tassani pineqarpoq unnerluttoq najukkamini pisortamiit pitsaanngitsumik pissusilersorfigineqarsimasoq. Suliami tassani qitiusumik eqimattaq akuleruppoq. Suliffeqarfiit sinnerini tamani akiniaanermik pisoqarsimaneranik nalunaartoqanngilaq.

Unnerluttoq illersorniarlugu sulinermi suliffeqarfiit misissuinerit ingerlanneqartut peqqisaarluinnartumik suliarineqarnissaat annertuumik eqqumaffigaat, unnerluttup kinaanera illersorniarlugu. Misissuinerit tunuarsimaartumik peqqissaartumillu ingerlanneqarnerisigut suliffeqarfiit unnerluttup kinaanera illersortarpaat aammalu taamaasilluni akiniaaffigineqarnissaanut illersorneqartarluni.

Misissuinermi ingerlanneqartumi taamaattoq kikkut akulerusimanerat ersersinneqartarpoq, kinalu unnerluttuunersoq/unnerluttuusinnaanersoq ersarissisinneqarluni. Amerlasuutigut eqimattat inuttakitsunnguit suna peqquutigalugu misissuisoqartoqarneranut aallaaviusunut ilisimasaqalertarput, aammalu nalunaarutigineqartup taamaasilluni inuit unnerluttup akuuffigisai nassaarineqarsinnaalertarluni.

Unnerluttup kinaaneranik – tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit – paasisaqarneq pisinnaavoq suliffeqarfimmi "siaruarterisoqarneratigut", tamannali akissuteqartut tamarmik ilimananngitsorujussuartut oqaatigaat – aamma nalunaarutigineqanngilaq tamanna pisimanersoq. Aamma imaappoq suliffeqarfiit aaqqissuussineq peqquutigalugu misissuisartut eqimattat aqutsisunut qullersanut, siulersuisunut il.il. nalunaarutigineqarsimatillugit nammatassaat anikillisarneqarmat. Aaqqissuussinerit ima isikkoqartarput nalunaarutit eqimattanut assigiinngitsunut aalajangersimasunut sammisumik nalunaaruteqartoqarsimatillugu, assersuutigalugu qullersani sulisut imaluunniit siulersuisut, immikkut suliarineqartarput, ilaatigut avataaneersunik misissuisartunik atuinikkut.

Unnerluttup akiniaaffigineqarnissaa pinngitsoortinniarlugu sulinermi suliffeqarfiit arlallit tikkuarpaat kinaassuseq isertuullugu saaffiginnissutit ajoqutaasinnaasut. Unnerluttoq kinaas-

²⁰ Aaqqissuussineq Datatilsynimiit akuerineqaraangat tamatuma kingunerisarpaa maleruagassat persondataloven-imi (inunntut tunngasut paasissutissat pillugit inatsimmi) paasissutissat inunntut tunngasut toqqortarineqartarnerat piiarneqartarnerallu sammineqarput.

sutsiminik isertuussippat, taava akiniaasoqarnissaa pinngitsoortinneqarnissaavoq, kisianni kinaassutsip isertuunneratigut aamma suliffeqarfimmut ajornakusoorneruvoq nakkutigissalugu unnerluttoq tamatuma kingorna qanoq ingerlanersoq. Eqimattap misissuisup suliffeqarfimmi saaffiginnissutinik isumaginnittartup (takuuk saaffiginnissutit suliarineqartarneri misissuisarnerlu pillugit allaaserisaq) unnerluttup kinaanera nalugunikku, taava suliffeqarfimmut taassuma qanoq inissisimanagera pillugu malitseqartissinnaangilaa.

Suliffeqarfiit assigiinngitsunik pinngitsoortitsiniaalluni iliuusissat tikkuartorpaat, unnerluttoq illersorniarlugu misissuinerit peqqissaartut saniatigut iliuuseqarnermi atorreqarsinnaasut.

Suliffeqarfik pisut ilaanni sulisut qanoq angusaqarnerat il.il. pillugit uppersarsatinik qulakkerinnittarsimavoq, immikkoortortaqarfimmi misissuisoqalinnginnerani. Tassani pinngitsoortinniarneqarpoq pisortap paasissutissanik allannguisinnaanera sulisumik takutitsinerliorsimaneq peqqutigalugu soraarsitsisoqannginniassammat.

Periutsinik aalajangersimasunik pilersitsisoqarsinnaavoq, unnerluttoq suliffeqarfimmi malinnaaffigisinnaangorlugu, ilaatigut suliap aalajangiiffigineqareernerata kingorna akuttunngitsumik oqaloqatigisarneratigut.

Tassunga atatillugu suliffeqarfiit ilaata tikkuarpaa maleruagassat aalajangersimasut aallaavigalugit unnerluttut illersorneqarsinnaanerat ajornakusoortoq. Sulisoq, unnerlussimasoq, suliffeqarfimmi ima illersorneqartigissanngilaq, allaat pissutsit allat aallaavigalugit pineqartoq soraarsinneqarsinnaanani, soorlu assersuutigalugu takutitsinerlussimaguni imaluunniit allat peqqutigalugu. Tamanna ileqqupilunitsitsisinnaavoq, unnerluttoq assersuutigalugu qaammattini arfinilinni soraarsitaanissaminut qularnaveeqquserneqassappat – tamannami atornerlunneqarsinnaavoq.

Sulisut sinniisuisa misissuineri apersorneqartut tamarmik tikkuarpaat qitiulluinnartooq aaqqissuussinernut upperinninnissaq, aammalu suut tamaasa atorlugit akiniaasoqartarnera pinngitsoortinneqartariaqartoq.

Najoqqutat

Datatilsynip nittartagaani www.datatilsynet.dk aaqqissuussinerit akuerineqarsimasut pillugit ilitersuut takuneqarsinnaavoq aammalu aaqqissuussinerit sorliit akuerineqarsimasut takuneqarsinnaapput.

Suliffeqarfiit apersorneqarsimasut:

Danfoss: sulisut sinniisuat aammalu aqutsisut sinniisuat.

COWI: sulisut sinniisuat aammalu aqutsisut sinniisuat.

DONG: sulisut sinniisuat aammalu aqutsisut sinniisuat.

Grundfos: sulisut sinniisuat.

Novo: sulisut sinniisuat aammalu aqutsisut sinniisuat.

Novozymes: sulisut sinniisuat aammalu aqutsisut sinniisuat.

Vestas: aqutsisut sinniisuat.

Aaqqissuussinerni suliffeqarfiit ingerlatatik pillugit nalunaarutaat kiisalu suliffeqarfiit namminneq nittartagaanni aaqqissuussinerat allaaserineqarpoq**COWI – 2010-mi saaffiginnissutit 5-t**

"2009-mi anngiortumik aningaasanik akilersuilluni peqquserlunnerit aammalu niuernerimi ileqqut pillugit hotlinemik pilersitsivugut. COWIp suilsuisa hotline atorsinnaavaat kinaanertik isertuullugu pasitsaassimasaqarunik naapertuutinningsumik pissusilersortoqarneranik assersuutigalugu niuernerimi ileqqoreqqusatsinnik imaluunniit aningaasatigut atornerluisoqarneranik nalunaaruteqarlutik. Hotline 2010-mi pisuni immikkoortuni tallimani atornerqarpoq aammalu siunertaq naapertorlugu tassani atuulluni. Hotline Datatilsynimiit akuerisaavoq aammalu sulisut illersorneqarnissaat pillugu annertuumik pitsaassutsimik piumasaqaatinut taamaatumik eqquutsitsivoq"²¹.

Carl Bro – aaqqissuussinermi susoqarsimanera nalunaarutigineqanngilaq

(...) periutsit najoqqutassallu nalinginnaasut, pappilissanik nalilinnik niuernerimi ilisimasanik nioqqutteqarnermi, ileqqorissaarnissamut maleruagassat, kukkunersiuiernerimi najoqqutassat aamma unnerluttarnermik maleruagassat.²²

Coloplast – aaqqissuussinermi susoqarsimanera nalunaarutigineqanngilaq

Tamanna peqqutigalugu unnerluttarnermik nalunaaruteqarnissamut hotlinemik 2010-mi pilersitsivugut Coloplastimi sulisunit aammalu suleqatigisatsinnit atornerqarsinnaasumik. Oqarasuaat aqutugalugu imaluunniit nittartagaq isumannaallisagaq aqutugalugu nalunaaruteqatoqarsinnaavoq. Nalunaarummik tigusaqaraangatta misissorneqarnissaa pingaartittarparput. Nalunaarut tunngavissaqarsimanngippat, tunuartinneqassaaq piirneqarlunilu. Pinerlunnerit politiinut suliassanngortinneqassapput. Maalaarutit malinnaaffigilluarumallugit, kukkunersiuisalersimavugut, Rusland ukiup siuliani aallartiffigalugu (Corporate Responsibility 2010/2011, qupp. 11).

²¹ COWI: 2010-mi ukiumoortumik nalunaarut, qupp. 27.

²² Carl Bro: CSR Annual Report, qupp. 46

Danfoss – aaqqissuussinermi suliat kingorna soraarsitsinerit sisamat 2010-mi ingerlanneqarsimapput, saaffiginnissutit tamarmiusut qanoq amerlatiginerat pillugu paasissutissaqanngilaq²³

<i>Ileqqorlunnik peqqutigalugu soraarsitsinerit</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>
<i>Katillugit</i>	<i>64</i>	<i>29</i>	<i>40</i>
<i>Taakkunannga ileqqorissaarnissamut saaffiginnittarfik aqutitigalugu</i>	<i>6</i>	<i>1</i>	<i>4</i>

DONG – nalunaarsukkat kingullersaat 2007-imeerpoq, tassanngalu aaqqissuussinermi saaffiginnissut ataasiuvoq

Dong Energy kissaatigaa ileqquliunneqassasoq sulisut tamarmik toqqissisimallutik eqqarsarnartoqartitaminnik apeqquilliisinnaallutik tikkuartuisinnaallutillu. Taamatut pisoqartillugu pisortarisamut ornittoqartarpoq. Siunissami aamma inuit, niuertarfinni tamani toqqarneqarsimasut, ilaat aamma attaveqarfigineqarsinnaalissaaq. Naggataatigut kikkut tamarmik, suliffeqarfiup iluani avataanilu, unnerluttarfik, 2006-mi pilersissisimasarput, aqutitigalugu saaffiginittoqarsinnaavoq. Saaffiginninnerit tassanngaanniit kinaanerat isertuullugu siulersuisut kukkunersuinnermut aarlerinartunullu ataatsimiititaliamut ingerlateqqinneqassapput. 2007-mi inuk ataaseq unnerluttarfimmik atuisimavoq. Kukkunersuinnermut aarlerinartunullu ataatsimiititaliap nalilerpaa paasissutissat pissarsiarineqarsimasut tunuliaqutaralugit suliap malersoqqinneqarnissaa tunngavissaqarsimannngilaq²⁴.

DONG 2010-mi akisussaassuseq pillugu nalunaarusiorpoq, tassanilu DONG siusinnerusukkat nalunaarutini unnerluttarnermut aaqqissuussinernup atorneqarnera pillugu paasissutissiarsimagaluarpoq.

Grundfos – 2010-mi saaffiginninnerit marluk, kisianni ileqqorissaarnissamut maleruagassanik unioqquitsisoqanngilaq

Suliffeqarfissuarmi ileqqorissaarnissamut maleruagassat Den Etske Komité-miit tapersorsorneqarpoq – Grundfosimi sulisut tamarmik suliffeqarfimmi unnerluttarfiat, suliffeqarfiup iluani inatsisaatsuliortoqarneranik aarleqquteqaraangamik attaveqarfigisinnaasaat. Den Etske Komitép ileqqorissaarnissamut maleruagassat imarisai tamarmik eqqarsaatigineqarput. Ataatsimiititaliaq 2010-mi marloriarluni nalunaarutiniq tigusaqarpoq. Suliat tamarmik *Corporate Internal Control*imiit misissorneqarput, taakkulu nalilerpaat Grundfosip ileqqorissaarnissamut maleruagassai unioqquatinneqarsimannngitsut.²⁵

LEGO – saaffiginnissutit qassiuneri nalunaarutigineqanngilaq

*Ukiuni arlaqalersuni LEGO Group*imi sulisut tamarmik unnerluttarnermik aaqqissuussinernanik nalunaarsinnaapput. 2010-mi systemi sulisunut tamanut aammaarlugu paasissutissiissutigineqarpoq aammalu tamanut pisariinnerusumik atorneqarsinnaalerluni. Sulisut tamarmik aalajangersinnaavaat kinaanerminnik isertuusserusunnerlutik. Nalunaarutit tamarmik systemimit tiguneqarsimasut *Head of Corporate Legal Affairs*-imit tiguneqartarput aammalu (kinaassuseq isertuullugu) *Corporate Compliance Board*-imut nalunaaruteqartarluni.²⁶

²³ Danfoss: 2010-mi ukiumoortumik nalunaarut, qupp. 131.

²⁴ DONG: Ansvarlighedsrapport 2007, qupp. 36.

²⁵ Grundfos: Bæredygtighedsrapport, 2010, qupp. 30.

²⁶ LEGO: Progress Report 2010, qupp. 41.

Mærsk – suli saaffiginnittoqarsimaneranik nalunaartoqanngilaq/nutaajuvoq

Mærskip unnerluttarnermik aqqissuussinera januarimi 2011-mi pilersinneqarpoq, aammalu nunani 140-ni oqaatsit 40-it sinnerlugit atorreqarsinnaalluni. Nalunaarutit oqarasuaat aqutugalugu, www.maersk.com imaluunniit suliffeqarfiup nittartagai aqutugalugit saaffiginnittoqarsinnaavoq. Nalunaaruteqarneq aqutsisut aamma aqutugalugit, imaluunniit e-mail, allakkat aammalu oqarasuaatikkut sianerluni pisinnaavoq.²⁷

NKT – 2010-mi suliat ikinnerpaamik marluk – taakku suliffeqarfiup suleriaasiinik annertuumik nalimmassaanermik kinguneqarput

Unnerluttarnermik aqqissuussineq pilersinneqarpoq unioqqutitsinerit pitsaanagerusumik paasilerorumallugit. Sulisut periarfissinneqarput unioqqutitsisoqartillugu imaluunniit ileqquserlutoqarnerani annertuumik eqqarsarnartunik nalunaaruteqarnissaminnu. Nalunaaruteqarneq pisinnaavoq kinaassuseq isertuullugu oqaatsini tamani, allakkatigut oqaasiinnartigullu. 2010-2011-mi nalunaarutit marluk suliffeqarfimmi suleriaatsinik annertuumik nalimmassaasoqarneranik kinguneqarpoq. Suliat taakku marluk aningaasanik peqquserlunnermut tunngasuun-ngillat.²⁸

Novo Nordisk – 2010-mi saaffiginninnerit 15-iupput, taakkunnga pingasut siunnersuinnermut/ilinniartitsinnermut tunngasuupput imaluunniit allakkatigut siorasaaruteqarnermik kinguneqarlutik

Sulisut pisussaaffeqarput eqqunngitsuusorisaminnik pasitsaassimasaqartillutik nalunaaruteqarnissaminnut. Nalunaaruteqarneq pisinnaavoq pisortamut imaluunniit inatsisilerinnermut immikkoortotaqarfimmut saaffiginninnikkut. Pissusissamisuumngitsunik pasitsaassaarnerit aamma nittartakkakut maalaartarfik aqutugalugu kinaaneq isertuullugu nalunaarutigineqarsinnaapput. 2010-mi eqqunngitsuusorineqartut hotline taanna aqutugalugu saaffiginnisutit 15-it nalunaarutigineqarput. Taakkunanga suliat pingasut misissuinerit aqutugalugit ingerlanneqarput. Taakku siunnersuinnermik aammalu ilinniartitaanermik aammalu allakkatigut mianersoqqusinnermik kinguneqarput. Taakku arlaannaat Novo Nordiskimut annertuumik sunniuteqarsimasutut nalilerneqanngillat²⁹.

Novozymes – 2010-mi saaffiginninnerit 6-t, taakkunanga sisamat soraarsitaanermik kinguneqarput, taakkunangalu aammalu marluk politiinut nalunaarutigineqarlutik

Kukkunersuinnermi suliat Kukkunersuinnermut ataatsimiititaliamiit nakkutigineqarpoq aammalu taamatut nakkutilliinnermi peqquserlunnerit suliallu aarleqqutigineqarsinnaasut tamarmik nalunaarutigineqartarput, apeqqaatinnagu suliat unnerluttarnermik aqqissuussineq aqutugalugu imaluunniit toqqaannartumik suliffiup iluani sulisut avataaneersulluunniit aqutugalugit qaqqinneqarsimasut. 2010-mi suliat arfinillit nalunaarutigineqarput. Suliani sisamani sulisut soraarsitaapput, taakkunangalu marluk politiinut nalunaarutigineqarlutik.³⁰

Rambøll – saaffiginnissutit marluk 2010-mi misissuinnermik kinguneqarput, kisianni arlaannaat ileqqorissaarnissamut maleruagassanik unioqqutitsinnermut tunnganngilaq

Sakkut pingaaruteqartut ilaat tassaavoq unnerluttarnermik aqqissuussinnerput. Sakkoq taanna atorlugu sulisut kinaanerminnik isertuussillutik nalunaaruteqarsinnaapput suliffeqarfiup tutsuiginassusianut uloriartorsioritsisorisaminnut. Nalunaaruteqarneq Group CEO-mut imaluunniit immikkoortotaqarfiit pisortaaneranut toqqaannartumik pisinnaavoq, aammalu nalunaarutit tamarmik pimoorullugit tiguneqartarput mianerilluinnarlugillu suliarineqartar-

²⁷ Mærsk: Sustainability Report 2010, qupp. 46.

²⁸NKT: Fremskridtsrapport 2011, qupp. 7.

²⁹ Novo Nordisk: Annual report 2010, qupp. 10.

³⁰ Annual report 2010, qupp. 53.

lutik. Misissuinerit annikinnerusut marluk 2010-mi ingerlanneqarput suliffeqarfiup ileqqorissaarnissamut marleruagassaanik unioqqutitsinertut nalilerneqanngitsunik.³¹

Vestas – 2010-mi saaffiginnissutit 68-iupput (saaffiginnissutit apeqquutillu naatsorsuinermi nalunaarsorneqarput, takuuk allaaserineqarnera)

Ileqqorissaarnissamut saaffiginnittarfimmut nalunaarutit apeqquuteqaatillu 2009-mi 88-iupput aammalu 2010-mi 68-iullutik. Danskit suliffeqarfiutaat allat peqatigalugit Vestas iluatsilluurtumik ujartuivoq persondataloven-ip allanngortinneqarnissaanik, taannami unnerluttarnermik aaqqissuussinissamut killiliisimavoq ingerlatseqatigiiffiup niuernikkut suleqatigisaanut. Allanguuteqartitsinerup kinguneranik Vestas pisinnaalerpoq unnerluttarnermik aaqqissuussinernik annertusaassalluni EthicsLine aqutigalugu 2011-ip aallartilaarnerani niuernermi suleqatigisani tamaasa peqatigalugit.³²

---

³¹ Rambøll: CSR report 2010, qupp. 22.

³² Vestas: Sustainability report, 2010, qupp. 27.

Attavissat

Misissuinnermut atatillugu apeqquteqaatit siunnertaanermut Lisbeth Andersenimut lka@ida.dk imaluunniit chefanalytiker Finn Tidemand fti@ida.dk aqutigalugu aaf-figinnittoqarsinnaavoq.